

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANASANAT DALI
Yüksek Lisans Tezi

**DOKUMA KUMAŞLARDA BAKIR TEL VE FARKLI MALZEME
KULLANIMIYLA OLUŞTURULAN HEYKELSİ FORMLARDA
TEKSTİL SANATI UYGULAMALARI**

Hazırlayan
Ayşe DURMAZ

Danışman
Prof. Nesrin ÖNLÜ

İzmir / 2019

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum **“DOKUMA KUMAŞLARDA BAKIR TEL VE FARKLI MALZEME KULLANIMIYLA OLUŞTURULAN HEYKELSİ FORMLARDA TEKSTİL SANATI UYGULAMALARI”** adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

28/06/2019

AYŞE DURMAZ

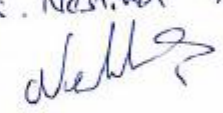
TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nün .04./07.2019 tarih ve ...16... Sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin ...9... maddesine göre Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşe DURMAZ 'ın "Dokuma Kumaşlarda Bakır Tel Ve Farklı Malzeme Kullanımıyla Oluşturulan Heykelsi Formlarda Tekstil Sanatı Uygulamaları" konulu tezi incelenmiş ve aday 32.../07...2019... Tarihinde, saat 10³⁰... 'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra...60...dakikalık Süre içinde gerek tez konusu gerekse tezin dayanağı olan anasanat dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin...BAŞARILI... olduğuna oy...BİRLİĞİ...ile karar verilmiştir.

BAŞKAN
Prof. Nesrin ÖNKÜ

ÜYE
Prof. Dr. Fikri SALMAN

ÜYE
Doç. Nestihon YAŞAR

ÖZET

Dokuma, İnsanoğlunun varoluşundan ilk dönemlerinden bu zamana kadar devam eden, kültür ile birlikte ihtiyaçlar doğrultusunda gelişen bir anlayıştır.

Sanayi Devriminden önce ihtiyaçları karşılamak amacıyla yapılan dokuma, kültürün gelişmesi ve teknolojidaki hızlı ilerleme ile günümüzde düşüncelerin aktarıldığı bir araca dönüşmüştür. Bu bağlamda tekstilde sanat ilk olarak karşımıza “Tapestry” olarak adlandırılan duvar halısı ve dokuma resimleri ile çıkmaktadır.

Arts and Craft akımı ve Bauhaus ekolü ile yetişen tekstil sanatçıları, deneysel çalışma yöntemlerini kullanarak, geleneksel ve özgün tekniklerle estetik bütünlük oluşturarak dokuma sanatında ortaya koydukları eserlerle tekstilde yeni bir anlatım dilinin kapılarını aralamışlardır.

Tekstil sanatı, geleneksel dokuma teknikleri ile özgün dokuma tekniklerini birleştirerek farklı malzemelerin birlikte kullanılması, sanatçıların özgün yorumları ile geliştirilmesine dayanmaktadır.

Bu bağlamda tez çalışmasında hacimli, deneysel ve heykelsi formda dokuma çalışmaları yapılması hedeflenmiştir. “Dokuma Kumaşlarda Bakır Tel ve Farklı Malzeme Kullanımı ile Oluşturulan Heykel Formlarda Tekstil Sanatı Uygulamaları” başlıklı tez çalışmasının “Giriş” bölümünde tarihsel bilgiler aktarılmıştır. “Sanat Nedir, Tekstille İlişkisi”, “Tekstil Sanatı ve Tarihsel Süreci”, “Tekstil Sanatı ve Heykel İlişkisi”, “Dokuma Kumaşlar ve Dokuma Teknikleri ile Oluşturulan Tekstil Sanatı Örnekleri”, “Tekstil Sanatçılarının Dokuma Kumaşlar ve Teknikleri ile Oluşturduğu Heykelsi Çalışmalarda Kullandıkları Malzeme ve Özellikleri”, “Tekstil Sanatçılarının Heykel Çalışmalarında Kullandıkları Dokuma Teknikleri”, birinci bölüm alt başlıkları olarak ele alınmıştır.

“Bakır Tel ve Farklı Malzemelerle, Dokuma Teknikleriyle Oluşturulan Heykelsi Tekstil Sanatı Uygulamaları” başlıklı İkinci bölümde; “Dokuma Kumaşlarda Bakır Tel, Çelik Tel ve Farklı Malzeme Kullanımıyla Oluşturulan Tekstil Sanatı Örnekleri”, “Dokuma Teknikleri ve Bakır Tel, Farklı Malzeme Kullanımıyla Heykelsi Formda Sanat Çalışmaları”, “Çıkış noktası”, “Yöntem”, “Malzeme”, “Deneysel Kumaş Çalışmaları ve Değerlendirilmesi”, “Oluşturulan Sanat Çalışmaları ve Değerlendirilmesi” alt başlıklarından meydana gelmektedir.

Sonbahar, Kış, İlkbahar, Yaz çıkış noktalarının belirlenmesi ile 36 adet deneysel kumaş üretilmiştir. Dokuma kumaşlarda bakır tel ve farklı malzemelerin kullanılmasıyla heykelsi formda etkilerin ortaya çıkarılması sağlanmıştır. Bu amaç kapsamında, manuel el dokuma tezgahında 9 adet sanatsal dokuma üretilmiştir.

ABSTRACT

Weave is an understanding that develops with culture in line with needs that has been going on since the first periods of human existence.

Weaving made before the Industrial Revolution was to meet the needs but with the development of culture and rapid progress in technology, today it has become a medium where thoughts are transferred. In this context, the works of textile, which are described as art, first appear in tapestry and woven painting known as ‘Tapestry.’

Textile artists who grew up with the Arts and Craft movement and Bauhaus school opened the doors of a new narrative language in textile by using experimental work methods, creating aesthetic integrity with traditional and original techniques.

Textile art is based on using of different materials by combining traditional weaving techniques with original weaving techniques and developing them with the original interpretations of artists.

In this context, this thesis is aimed at making weaving works in voluminous, experimental and sculptural form. Under this thesis which is titled as “Use of Copper Yarn and Different Materials in Woven Fabrics by Textile Art Applications in Creating Sculptural Forms”, after giving historical background information in the introduction part of this thesis, the first section was handled under the different sub-branches like; “What is art, its relationship with textiles?”, “Textile Art and Historical Process”, “Textile Art and Sculpture Relation”, “Woven Fabrics and Examples of Textile Art Created by Weaving Techniques”, Material and Properties Used by Textile Artists in Sculptural Works Created by Woven Fabrics and Techniques”, “Weaving Techniques Used by Textile Artists in Sculpture Works.”

The second section, named “Sculptural Textile Art Applications Created by Weaving Techniques with Copper Wire and Different Materials” are also separated

different sub-branches like; “Examples of Textile Art Created by Using Copper Wire, Steel Wire and Different Materials in Woven Fabrics”, “Weaving Techniques and Copper Wire, Artwork in Sculptural Form Using Different Materials”, “Starting Point”, “Method”, “Material”, Experimental Fabric Works and Evaluation”, “Art Works and Evaluation.”

Autumn, Winter, Spring, Summer with the determination of output points and 36 experimental fabrics were produced. The effects of copper wire and different materials were used in woven fabrics in sculptural form. For this purpose, 9 hand-woven looms were produced on a manual hand loom.

ÖNSÖZ

Dokuma insanlık tarihinin başlangıcı ile birlikte ortaya çıkmaktadır ve insanoğlunun en önemli ihtiyaçlarından biridir. Tekstil kavramını yüzey oluşturma sanatı olarak tanımlayabiliriz. Tekstil kavramı, zaman içerisinde gelişim ve değişim göstermiştir. Sanatçılar çalışmalarına kendi yorumlarını katarak malzeme ve teknik bilgisi ile birlikte görerek, duyarak ve dokunarak çalışmalarını hissetmektedir. Farklı malzemelerin birleşmesiyle yeni bireysel yorumlar ortaya konulmuştur.

Tez çalışmama başlarken, bakır tel kullanımı ile dokuma kumaşlarda biçim alma özelliğinden faydalanılarak üç boyutlu yaklaşımların ortaya konulduğu, estetik bir bütünlüğün ele alındığı, dokuma kumaş tasarımında farklı bakış açısının geliştirildiği, “Dokuma kumaşlarda bakır tel ve farklı malzeme kullanımı ile oluşturulan heykelsi formlarda tekstil sanatı uygulamaları” başlıklı tez çalışması hazırlanmıştır.

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde beni hem görsel hem de teknik anlamda yönlendiren, bilgi birikimini sonsuz paylaşılarak heyecanıma ortak olan, akademik bakış açısıyla yaklaşmamı sağlayan, destek ve yardımlarını esirgemeyen, beni her zaman yüreklendiren danışmanım, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölüm Başkanı Prof. Nesrin Önlü’ ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Tezimin tamamlanması süresince beni destekleyen eşim Cenk Durmaz’a, hayallerimin peşinden koşarken elimi hiç bırakmayan, desteğini esirgemeyen aileme teşekkürlerimi sunarım...

Ayşe Durmaz

2019

İÇİNDEKİLER

DOKUMA KUMAŞLARDA BAKIR TEL VE FARKLI MALZEME KULLANIMIYLA OLUŞTURULAN HEYKELSİ FORMLARDA TEKSTİL SANATI UYGULAMALARI

YEMİN METNİ	i
TUTANAK.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
RESİMLER LİSTESİ.....	x
TABLO LİSTESİ	xv
UYGULAMALAR LİSTESİ.....	xvi
KISALTMALAR	xvii
GİRİŞ	1

1. BÖLÜM TEKSTİL VE SANAT İLİŞKİSİ

1.1 Sanat Nedir? Tekstil ile İlişkisi	5
1.2. Tekstil Sanatı ve Tarihsel Süreci	8
1.3. Tekstil Sanatı ve Heykel İlişkisi	12
1.4. Dokuma Kumaşlar ve Dokuma Teknikleri ile Oluşturulan Tekstil Sanatı Örnekleri	28
1.5. Tekstil Sanatçılarının Dokuma Kumaşlar ve Teknikleri ile Oluşturduğu Heykelsi Çalışmalarda Kullandığı Malzemeler ve Özellikleri	31
1.5.1. Tekstil Sanatçılarının Heykelsi Çalışmalarda Kullandıkları Dokuma Teknikleri	34

2. BÖLÜM

BAKIR TEL VE FARKLI MALZEMELERLE, DOKUMA TEKNİKLERİYLE OLUŞTURULAN HEYKESİ TEKSTİL SANATI UYGULAMALARI

2.1. Dokuma Kumaşlarda Bakır Tel, Çelik Tel ve Farklı Malzeme Kullanımıyla Oluşturulan Tekstil Sanatı Örnekleri	40
2.2. Dokuma Teknikleri ve Bakır Tel, Farklı Malzeme Kullanımıyla Heykelsi Formda Sanat Çalışmaları	49
2.3. Tez Kapsamında Bakır Tel ile Sanatsal Dokuma Uygulamaları	54
2.3.1. Yöntem.....	59
2.3.2. Malzeme.....	60
2.3.3. Deneysel Kumaşlar ve Değerlendirilmesi.....	76
2.3.4. Oluşturulan Sanatsal Çalışmalar ve Değerlendirilmesi.....	91
SONUÇ.....	113
KAYNAKÇA	115
ÖZGEÇMİŞ	

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Bauhaus Dessau, 1926-1933	9
Resim 2: Bauhaus Dokuma Atölyesi, (1925-1931).....	10
Resim 3: Bauhaus Okulu’nda Dokuma Atölyesi, 1925-1931	11
Resim 4: Magdalena Abakanowicz	14
Resim 5: Magdalena Abakanowicz, Abakan Red, 1969	15
Resim 6: Magdalena Abakanowicz, Studium Farkur, 1964.....	16
Resim 7: Magdalena Abakanowicz, Schizoid Heads, 1973-1975.....	16
Resim 8: Magdalena Abakanowicz, Black Enviroment, 1970-1978	17
Resim 9: Magdalena Abakanowicz, Brown Abakans, 1969-1972.....	18
Resim 10: Magdalena Abakanowicz, Four Seated Figures, 1974-2002.	18
Resim 11: Magdalena Abakanowicz, Coexistence, 2002.	19
Resim 12: Aurelia Munoz, 1974	20
Resim 13: Aurelia Munoz, Tres Personatges, 1971	20
Resim 14: Aurelia Munoz, Ent Mystic, 1977.....	21
Resim 15: Aurelia Munoz, Capa Amb Coll, 1980	21
Resim 16: Aurelia Munoz, Cascada de Miques, 1974	22
Resim 17: Aurelia Munoz, Personatge Dins El Bosc, 1974.....	22
Resim 18: Aurelia Munoz, Vegetals, 1976	23
Resim 19: Aurelia Munoz, Esser Comunitari, 1976	23
Resim 20: Aurelia Munoz, Ondulacions, 1974	24
Resim 21: Jagoda Buic, 1980	25
Resim 22: Jagoda Buic, Blue Tree, 1980	25
Resim 23: Jagoda Buic, Wind Rose, 1987	26
Resim 24: Jagoda Buic, Colombe II, 1987	26
Resim 25: Jagoda Buic, Wind and Water, 1973.....	27
Resim 26: Jagoda Buic, Fallen Angel, 1967	27
Resim 27: Anni Albers, Black Mountain College, 1937.....	29
Resim 28: Josef and Anni Albers, Intersecting, Foundation, 1962	29
Resim 29: Gunta Stölzl, Wall Hanging, 1924	30
Resim 30: Gunta Stölzl, Textile Sample for Curtain, 1927.....	30
Resim 31: Eduardo Portillo ve Mariá Eugenia Dávila, İpek Metalik İplik, Pamuk ve Bakır, 2014	31
Resim 32: Puk Lippman, “Uzay Ekranı” Bakır Tel ile Üretilen Çalışması, 1970	32
Resim 33: Silvia Fedorova, “Chain V,” Bakır Tel ile Üretilen Çalışması	32
Resim 34: Yehudit Katz, “Cornucopla”, Türkiye, 2005	33
Resim 35: Sheila Hicks, Transpencer 3 Fois, Yün, İpek, Metalik İplik, 2009	33
Resim 36: Reiko Sudo’nun Paslanmaz Çeliği Spreyleyerek Uyguladığı Dokuma Polyester Kumaşı.....	34
Resim 37: Amayokasim Yamamoto, Japonya, 2005.....	35
Resim 38: “Changing But Continuing Dimal-Dimucial” Zydre Rıulyte,2005: 100	36
Resim 39: “Organic Sac” Shuna Rendel, Türkiye, 2005.....	37

Resim 40: Alida Efratiou, El Örgü Metalik Dokuma, UK, 1990.....	38
Resim 41: Alida Efratio “Metalik El Örgü Dokuma”	38
Resim 42: Nesrin ÖNLÜ, Dantel II, 2008.....	40
Resim 43: Nesrin ÖNLÜ, Hayatın Dalgalanmaları, 2007.....	41
Resim 44: Nesrin ÖNLÜ, Yazılmamış Mektup, 2010	41
Resim 45: Nesrin ÖNLÜ, Ottoman, 2009	42
Resim 46: Çizgili Gömlek, Gali Cnaani, Pamuk, Bakır, Polyester, 33”x 26.5”, 2013	43
Resim 47: Kırmızı Elbise, Gali Cnaani, Bakır, Pamuk, 21.75 "x 14", 2006.....	43
Resim 48: Deborah Valoma, Persephone, El Örgüsü Bakır Tel, 36”x 9” x 9”, 2005	44
Resim 49: Kyoko Kumai, Yüzer Hava, 2005, Paslanmaz Çelik Diş	45
Resim 50: Nancy Koenigsberg, Soliter Yol Kaplamalı Bakır Tel, 28”x 28” x 5”, 2018	46
Resim 51: Axel Russmeyer, Mavi Makaralar Heykeller, Bobinler, Ahşap, Bakır Tel, 4 "x 10" x 10 ", 2008	47
Resim 52: Axel Russmeyer, Purple Pembe, Karton Vincinde Polyester İplik, Naylon İplik, Kurdele, Alüminyum, 5 "(d), 2010	47
Resim 53: Mary Giles, Sunrise, Mumlu Keten, Bakır, Demir, 26.25 "x 6.5" x 6.5 ", 2007.....	48
Resim 54: Mary Giles, Merkez Kırılma, Mumlu Keten, İnce Demir Tel, Dövülmüş Pirinç Tel, 13.5 "x 17" x 17 "2011	49
Resim 55: Ruth Awasa, 1950	50
Resim 56: Ruth Awasa, 1955-59 Galvinize Çelik ve Bakır Tel	50
Resim 57: Tsuruko Tanikawa, Fuhkyoh, Bağlantılı Bakır, Paslanmaz Çelik Tel, 14 "x 16.25" x 7 ", 2002.....	51
Resim 58: Tsuruko Tanikawa, Fuhkyoh, Bakır ve Tel Bağlantılı, 7 "x 4.5" x 4.5 "2004.....	52
Resim 59: Tsuruko Tanikawa, Fuhkyoh, Bağlantılı, Bakır ve Paslanmaz Çelik Tel, 15.75 "x 15.75" x 7.25 ", 2012.....	52
Resim 60: El Anastsui, Kanama Takari, II Alüminyum ve Bakır Tel, 2007.....	53
Resim 61: Sonbahar Çıkış Noktasının Hikâye Panosu,.....	55
Resim 62: Kış Çıkış Noktasının Hikâye Panosu	56
Resim 63: İlkbahar Çıkış Noktasının Hikâye Panosu	57
Resim 64: Yaz Çıkış Noktasının Hikâye Panosu	58
Resim 65: Bakır Bobin Tellerinin Bobin Halindeki Görünümleri	61
Resim 66: %100 Fantezi Renkli Bukle, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	62
Resim 67: NM 2.9 Akrilik Sim, Pink, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	62
Resim 68: 4 mm Bakır Tel, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	63
Resim 69: 2.2 NM Kelebek Degrade, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	63
Resim 70: 110 DN Sim, Gold, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	63
Resim 71: NM 2.9 Akrilik Bukle Sim, Gold, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.....	63
Resim 72: 60/Y Kurşun Trevira Renk; Altın, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	64
Resim 73: NM 3.5 Passero Viskon Pes, Vf18,050416, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.64	

Resim 74: NM 3.5 Pamuk Şönil, Renk; Smoke Blue, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019...	64
Resim 75: FL 60/M Kurşun İplik, Pes, Renk; Mor, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	64
Resim 76: FL 60/Y Kurşun Trevira, Renk; Mor, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	65
Resim 77: NM 2.8 Sökülmeyen Lase, Renk; Camel, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019....	65
Resim 78: NM 9.6/3 130s Keten, Renk; Baraoura, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.....	65
Resim 79: NM 9.6/3 130s Keten, Renk; Settembre, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	65
Resim 80: NM 2.9 Akrilik Bukle, Renk; Coral, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.....	66
Resim 81: NM 3.3 Flamlı Pioppo, Renk; Petrol, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	66
Resim 82: NM 3.4 Mikrofiber Akrilik, Renk; 75103, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019 ..	66
Resim 83: NM 3.4 Mikrofiber Akrilik, Renk; 75114, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019...	66
Resim 84: NM 3.4 Mikrofiber Akrilik, Renk; 75107, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019 ..	67
Resim 85: NM 3.4 Mikrofiber Akrilik, Renk; 75106, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019...	67
Resim 86: NM 3.4 Mikrofiber Akrilik, Renk; 75127, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019...	67
Resim 87: NM 3.4 Mikrofiber Akrilik, Renk; 75102, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019...	67
Resim 88: %15 Polyester, %85 Cotton, Renk; 2130s, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	68
Resim 89: %100 Mikrofiber Akrilik, Renk; 297, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.....	68
Resim 90: %80 Mikrofiber, %20 Polyamid, Renk; 465,46, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	68
Resim 91: NE 6/2 Pamuk Flame, Renk; Sole, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	68
Resim 92: 2.3 Selülozik Floş Rafya, Renk; 169, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.....	69
Resim 93: 2.2 Kelebek Degrad, Renk; Mavi, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.....	69
Resim 94: %15 Pes, %85 Cotton, Renk; Mavi, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.....	69
Resim 95: %90 Pes, %10 Lurex, Renk; Pv02, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	69
Resim 96: %100 Mikrofiber Akrilik, Renk; Turuncu, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.....	70
Resim 97: %100 Kâğıt İplik, Renk; Dv039, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.....	70
Resim 98: 4390 Den Tr Pes, Lase, Renk; Champagne, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.....	70
Resim 99: %80 Pamuk, %20 Pes, Makrome El Örgü İpi, Renk; Krem Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.....	70
Resim 100: 9.6/3 Keten, Renk; 01517 Krem, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	70
Resim 101: %100 Pamuk Tek Burgu, 5 mm Pamuk Makrome, Renk; Krem Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.....	71
Resim 102: 6.4 160s Bamboo, Renk; Natural, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	71
Resim 103: 110 DN Sim, Renk; Gümüş, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	71
Resim 104: %80 Pamuk, %20 Pes, 4 mm Therapy Makrome, Renk; Krem, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.....	72
Resim 105: 6/2 Pamuk, Renk; Krem, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.....	72
Resim 106: 6/1 Pamuk Flame, Renk; Vanilya, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019	72
Resim 107: %100 Bükümsüz Yün, Renk; Krem, Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019.....	72
Resim 108: Deneyisel Kumaş 1, Ayşe Durmaz, 2019	81
Resim 109: Deneyisel Kumaş 2, Ayşe Durmaz, 2019.....	81
Resim 110: Deneyisel Kumaş 3, Ayşe Durmaz, 2019	81
Resim 111: Deneyisel Kumaş 4, Ayşe Durmaz, 2019	81

Resim 112: Deneysel Kumaş 5, Ayşe Durmaz, 2019	82
Resim 113: Deneysel Kumaş 6, Ayşe Durmaz, 2019	82
Resim 114: Deneysel Kumaş 7, Ayşe Durmaz, 2019	82
Resim 115: Deneysel Kumaş 8, Ayşe Durmaz, 2019	82
Resim 116: Deneysel Kumaş 9, Ayşe Durmaz, 2019	83
Resim 117: Deneysel Kumaş 10, Ayşe Durmaz, 2019	83
Resim 118: Deneysel Kumaş 11, Ayşe Durmaz, 2019	83
Resim 119: Deneysel Kumaş 12, Ayşe Durmaz, 2019	83
Resim 120: Deneysel Kumaş 13, Ayşe Durmaz, 2019	84
Resim 121: Deneysel Kumaş 14, Ayşe Durmaz, 2019	84
Resim 122: Deneysel Kumaş 15, Ayşe Durmaz, 2019	84
Resim 123: Deneysel Kumaş 16, Ayşe Durmaz, 2019	84
Resim 124: Deneysel Kumaş 17, Ayşe Durmaz, 2019	85
Resim 125: Deneysel Kumaş 18, Ayşe Durmaz, 2019	85
Resim 126: Deneysel Kumaş 19, Ayşe Durmaz, 2019	85
Resim 127: Deneysel Kumaş 20, Ayşe Durmaz, 2019	85
Resim 128: Deneysel Kumaş 21, Ayşe Durmaz, 2019	85
Resim 129: Deneysel Kumaş 22, Ayşe Durmaz, 2019	87
Resim 130: Deneysel Kumaş 23, Ayşe Durmaz, 2019	87
Resim 131: Deneysel Kumaş 24, Ayşe Durmaz, 2019	87
Resim 132: Deneysel Kumaş 25, Ayşe Durmaz, 2019	87
Resim 133: Deneysel Kumaş 26, Ayşe Durmaz, 2019	88
Resim 134: Deneysel Kumaş 27, Ayşe Durmaz, 2019	88
Resim 135: Deneysel Kumaş 28, Ayşe Durmaz, 2019	88
Resim 136: Deneysel Kumaş 29, Ayşe Durmaz, 2019	88
Resim 137: Deneysel Kumaş 30, Ayşe Durmaz, 2019	89
Resim 138: Deneysel Kumaş 31, Ayşe Durmaz, 2019	89
Resim 139: Deneysel Kumaş 32, Ayşe Durmaz, 2019	89
Resim 140: Deneysel Kumaş 33, Ayşe Durmaz, 2019	89
Resim 141: Deneysel Kumaş 34, Ayşe Durmaz, 2019	90
Resim 142: Deneysel Kumaş 35, Ayşe Durmaz, 2019	90
Resim 143: Deneysel Kumaş 36, Ayşe Durmaz, 2019	90
Resim 144: Çözü Tahtasında Hazırlık, Ayşe Durmaz, 2019	91
Resim 145: Hazırlanan Çözü, Ayşe Durmaz, 2019.....	92
Resim 146: Sumak İşlemi, Ayşe Durmaz, 2019.....	92
Resim 147: Dokuma Tezgâh Görünümü, Ayşe Durmaz, 2019.....	92
Resim 148: Tezgâh Üzerinde Kumaşın Görünümü, Ayşe Durmaz, 2019	93
Resim 149: Tezgâh Üzerinde Kumaşın görünümü, Ayşe Durmaz, 2019	93
Resim 150: Uygulama 1, Sonbahar Çıkış Noktası, Detay Görüntüsü, Ayşe Durmaz, 2019.....	94
Resim 151: Uygulama 2, Sonbahar Çıkış Noktası, Detay Görüntüsü, Ayşe Durmaz, 2019.....	95
Resim 152: Uygulama 3, Sonbahar Çıkış Noktası, Detay Görüntüsü, Ayşe Durmaz, 2019.....	96

Resim 153: Uygulama 4, Sonbahar Çıkış Noktası, Detay Görüntüsü, Ayşe Durmaz, 2019.....	97
Resim 154: Uygulama 5, Kış Çıkış Noktası, Detay Görüntüsü, Ayşe Durmaz, 2019.....	98
Resim 155: Uygulama 6, Kış Çıkış Noktası, Detay Görüntüsü, Ayşe Durmaz, 2019.....	99
Resim 156: Uygulama 7, İlkbahar Çıkış Noktası, Detay Görüntüsü, Ayşe Durmaz, 2019.....	100
Resim 157: Uygulama 8, Yaz Çıkış Noktası, Detay Görüntüsü, Ayşe Durmaz, 2019.....	101
Resim 158: Uygulama 9, Yaz Çıkış Noktası, Detay Görüntüsü, Ayşe Durmaz, 2019.....	102
Resim 159: Uygulamaların Toplu Görünümü.....	103

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Sonbahar Çıkış Noktası, Dokuma Kumaşlarda Kullanılan İplik Çeşitleri ve Numaraları, Ayşe Durmaz, 2019.....	73
Tablo 2: Kış Çıkış Noktası, Dokuma Kumaşlarda Kullanılan İplik Çeşitleri ve Numaraları, Ayşe Durmaz, 2019	74
Tablo 3: İlkbahar Çıkış Noktası, Dokuma Kumaşlarda Kullanılan İplik Çeşitleri ve Numaraları, Ayşe Durmaz, 2019.....	74
Tablo 4: Yaz Çıkış Noktası, Dokuma Kumaşlarda Kullanılan İplik Çeşitleri ve Numaraları, Ayşe Durmaz, 2019	75
Tablo 5: Sonbahar Çıkış Noktası, Deneysel Dokumaların Teknik Özellikleri, Ayşe Durmaz, 2019.....	77
Tablo 6: Kış Çıkış Noktası, Deneysel Dokumaların Teknik Özellikleri, Ayşe Durmaz,2019.....	86
Tablo 7: Uygulama 1 Teknik ve Görünüm Özellikleri, Ayşe Durmaz, 2019	94
Tablo 8: Uygulama 2 Teknik ve Görünüm Özellikleri, Ayşe Durmaz, 2019	95
Tablo 9: Uygulama 3 Teknik ve Görünüm Özellikleri, Ayşe Durmaz, 2019	96
Tablo 10: Uygulama 4 Teknik ve Görünüm Özellikleri, Ayşe Durmaz, 2019	97
Tablo 11: Uygulama 5 Teknik ve Görünüm Özellikleri, Ayşe Durmaz, 2019	98
Tablo 12: Uygulama 6 Teknik ve Görünüm Özellikleri, Ayşe Durmaz, 2019	99
Tablo 13: Uygulama 7 Teknik ve Görünüm Özellikleri, Ayşe Durmaz, 2019	100
Tablo 14: Uygulama 8 Teknik ve Görünüm Özellikleri, Ayşe Durmaz, 2019	101
Tablo 15: Uygulama 9 Teknik ve Görünüm Özellikleri, Ayşe Durmaz, 2019	102

UYGULAMALAR LİSTESİ

Uygulama 1: Sonbahar Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 1, Ayşe Durmaz, 2019.....	104
Uygulama 2: Sonbahar Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 2, Ayşe Durmaz, 2019.....	105
Uygulama 3: Sonbahar Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 3, Ayşe Durmaz, 2019.....	106
Uygulama 4: Sonbahar Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 4, Ayşe Durmaz, 2019.....	107
Uygulama 5: Kış Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 5, Ayşe Durmaz, 2019.....	108
Uygulama 6: Kış Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 6, Ayşe Durmaz, 2019.....	109
Uygulama 7: İlkbahar Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 7, Ayşe Durmaz, 2019.....	110
Uygulama 8: Yaz Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 8, Ayşe Durmaz, 2019.....	111
Uygulama 9: Yaz Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 9, Ayşe Durmaz, 2019.....	112

KISALTMALAR

SS: Sayfa Sayısı

ÇEV: Çevirmen

CM: Santimetre

PES: Polyester

DN: Denye

M.Ö: Milattan Önce

YY: Yüzyıl

GİRİŞ

“İnsanlık tarihinin en eski sanatlarından biri kuşkusuz dokuma sanatıdır. Kumaş dokumacılığı, insanların soğuktan korunma, mevsimine göre giyinme, örtünme ve süslenme ihtiyacı sonucu doğmuştur. Zamanla dokumacılık gelişmiş, her milletin refah düzeyine, sanat ve teknik yeteneğine göre ilerleme kaydetmiştir” (Gürsu, 1988: 17).

“İpliğin; dokuma ve örme gibi yöntemler kullanılarak yüzey haline getirilmesinin sonucu olarak ortaya çıkan tekstil, insanlığın bilinen en eski uğraşlarından biridir” (Akdemir, 2016: 1).

“İlk insanlar iki çatal sopa üzerine uzun yatay bir sopa oturarak, üzerinden çözgü iplikleri sarkıtıp, her birinin uçlarına ağır taşlar bağlamak suretiyle, aralarından el yardımıyla atkı ipliklerini çapraz olarak geçirmişler ve ilk basit dokuma tekniğini geliştirmişlerdir” (İmer, 1997: 1).

“Geleneksel dokumacılığın oluşum süreci incelendiğinde dokumanın zor ve zahmetli bir iş olduğu, uzun bir çalışmanın ürünü olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Anadolu dokumacılığının karakteristik özellikleri şunlardır; Anadolu’da dokumacılık küçük yaşta öğrenilmektedir. Büyükler izlenilerek dokumacılık belleği oluşturulmaktadır. Ömür yettiğince dokumacılıktan kopulmamakta, artık tezgâhta çalışılmasa da dokumacılık ile ilgili yan işlemler yapılmaktadır. Eğer tezgâhta çalışacak bir genç yoksa, dokumacı ipliğini boyayıp tüm işlemlerini sürdürmektedir. Her yaştan kadın iplik işlerini yapmakta ve tüm işlerinin arasında iplik çilesini kurutmaktadır. Bazen yalnızca iplik çilelerini açmak, iplik hazırlığı ile uğraşmak yaşlı dokumacıların uğraşı olmaktadır. Boş zamanlarında çözgü hazırlayarak, tarla işi bitince dokumaya başlanmaktadır. Dokumacı kadın bazen çözücü ustaya yardım etmektedir. Herkesin yapamadığı çözücülük için, bir yardımcıya gerek duyulduğundan, daha küçük yaştaki birey, yerini bir gün almak için onu gözlemektedir. Daha genç dokumacılar için dokumacılık, ev ekonomisine katkısı olan bir uğraş olarak görülmektedir. Bazı bölgelerde dokumacılık, kurslarda kazanılan bir meslek olmakta, unutulmuş bir becerinin hatırlanmasını sağlamaktadır” (Ölmez, Çotaoğlu, 2013: 106-107).

Eski dönemlerde dokuma ve dokumacılık olarak nitelendirilen tekstil kavramı, günümüzde örme, baskı ve dokunmamış yüzey gibi birçok yöntemleri içeren geniş bir kavramdır. Tekstil tasarımı ise, geniş bir yelpazeyi içeren tekstil kavramının en önemli süreci olup; kumaş yapısının oluşumundan, baskı, dikiş, nakış, lazer, applike, dokunmamış yüzey ve çeşitli yöntemlerin eskiz aşamasından uygulanmasına kadar geniş bir yaratıcı süreci içerisinde barındırır. Tekstil tasarımı, endüstri devrimiyle birlikte, teknolojinin yeniliklerinden, ekonomik, sosyolojik değişimlerden, toplumsal olaylardan, sanat hareketlerinden etkilenmiştir.

Tekstil tasarımının içerisinde yer alan ve ihtiyaç olarak ortaya çıkan dokuma, yıllar geçtikçe sanatçıların geleneksel malzeme anlayışından uzaklaşması, farklı malzeme olanaklarının ve özgün tekniklerin kullanımını sağlamıştır. Tasarımcıların belirli alt yapı ve tekniğe sahip olması gerekliliğinden yola çıkarak, sezgilerinden faydalanarak deneysel çalışmalar sergileyebilir ve bu deneysel çalışmalar farklı örgü ve dokular ile farklı çözümlere ulaşmasına yardımcı olabilir.

Tezin amacı, dokuma kumaşlarda bakır telin biçim alma özelliğinden faydalanılarak, farklı tekstil malzemeleri ile bir kullanarak, şekil alabilen heykelsi formlarda tekstil sanatı uygulamaları ortaya koymak, malzemenin yarattığı etki ile estetik bir bütünlük oluşturmaktır. Bu amaçla, “Dokuma Kumaşlarda Bakır Tel ve Farklı Malzeme Kullanımıyla Oluşturulan Heykelsi Formlarda Tekstil Sanatı Uygulamaları” başlıklı tez çalışması hazırlanmış ve farklı malzemelerin birleşmesiyle yeni bireysel yorumlar ortaya konulmuştur.

Tez çalışmasında, amaç kapsamında, sanatsal uygulamalar aşamasında çıkış noktası olarak mevsimler seçilmiştir. Uygulama çalışmalarına rehberlik etmesi için hikâye panoları oluşturulmuştur. Bu kapsamda, mevsimlere göre renkler belirlenmiş, Sonbahar, Kış, İlkbahar, Yaz renkleri kullanılarak, bakır tel ve farklı malzeme kullanımıyla dokumalar yapılmıştır. Bakır telin hacim verme etkisinden yararlanarak dokumalar el ile şekillendirilmiş, heykelsi formda üç boyutlu etkiler verecek şekilde

mekânda düzenlemeler yapılmıştır. Dokumalar 8 çerçeveli el dokuma tezgahında üretilmiştir.

“Tekstil ve Sanat İlişkisi” başlıklı Birinci bölümde, Sanat Kavramı, Tekstil Sanatı ve Tarihsel Süreci, Heykel ilişkisi, kullanılan dokuma teknikleri, kullanılan malzemeler, dokuma kumaşlar ve teknikleri ile oluşturulan tekstil sanatı örnekleri ve heykelsi tekstil sanatı örnekleri ve sanatçı çalışmalarının, dokuma kumaşlar ve teknikleri ile oluşturduğu heykelsi çalışmalarda kullandıkları malzemeler ve üç boyutlu özelliklerine yer verilmektedir. Wassily Kandinsky, Kant, Hegel, Tolstoy, E.H. Gombrich’ in sanat tanımlamalarından bahsedilmiştir.

Tekstil sanatının geçmişten günümüze kadar gelmiş olduğu yeri, 20. yy. ile birlikte, gelişen teknolojinin malzeme olanaklarıyla imkanların çoğaldığı ve 1962 yılında 1. Lozan Bienali sergisiyle tekstil sanatının kavrama dönüşmesi, sanat ile birleştirilerek ilk heykelsi tekstil çalışmaları yapan ve tekstil sanatına öncülük eden Magdalena Abakanowicz, Aurelia Munoz, Jagoda Buic, sanatçıları incelenerek heykelsi tekstil çalışmalarında kullandıkları malzemeler ile anlatılmıştır. Dokuma kumaşların teknikleri ve Bauhaus okulunun kuruluşundan günümüze kadar gelişerek gelmesine öncülük eden, Anni Albers, Gunta Stölzl gibi sanatçılardan bahsedilmiştir. Dokuma kumaş teknikleri ile oluşturulan heykelsi üç boyutlu çalışmalardan örnekler verilmiştir.

“Dokuma Kumaşlarda Bakır Tel ve Farklı Malzeme Kullanımıyla Oluşturulan Heykelsi Tekstil Sanatı Uygulamaları” başlıklı İkinci bölümde “Dokuma Kumaşlarda Bakır Tel ve Farklı Malzeme Kullanımıyla Oluşturulan Tekstil Sanatı Örnekleri”, Dokuma Kumaşlar, “Dokuma Teknikleri ve Bakır Tel, Farklı Malzeme Kullanımıyla Heykelsi Formda Sanat Çalışmaları” örnekleri verilerek bahsedilmiştir.

Tezin amacına uygun deneysel çalışma uygulamaları, 4 çıkış noktasına bağlı kalarak, her çıkış noktası için farklı çözümler hazırlanmıştır. Atkıda ve çözgüde farklı ipliklerle birlikte bakır telin kullanımı bezayağı başta olmak üzere farklı örgüler ve dokular kullanılmış, görsel olarak kumaş yüzeyinde üç boyutluluk oluşturulmuştur.

Tezin araştırma yöntemi olarak öncelikle yazılı ve görsel kaynak taraması yapılmıştır. Dokunan kumaşlarda, bakır tel yardımı ile kumaş yüzeyinde şekil alabilen özelliklerinden faydalanarak, derinlemesine bir araştırma ve uygulama süreçlerinin sunulması hedeflenmiştir.

Araştırmalar doğrultusunda uygulanan kumaşlarda, bakır tel'in kullanımıyla hacim kazanabilen dokumalarda, malzemenin doku üzerindeki etkilerini de görebilmek amacıyla, elle müdahale ile şekillenebilen deneysel uygulamalara yer verilmiştir.

Dokuma sürecinde, uygulamalardaki renk seçimleri, çıkış noktalarındaki anlatılmak istenilen duyguyu aktarabilme ve malzemenin uygulanabilir özelliklerine göre belirlenmiştir. Eskiz çalışmaları yerine, deneysel dokumalar yapılarak, dokumanın teknik yapısal özellikleri olan, farklı özelliklerdeki iplikler, atkı ve çözgü sıklıkları, örgü farklılıkları, malzeme çeşitliliği ve tekniğin sınırları bu deneysel dokumalarda kullanılarak dokumaların seçimleri yapılmıştır. Yaratıcılığın ön planda tutulduğu dokumalarda, deneysel dokuma eskizlerinden seçilen örnek dokumalar, bakır tel ve kullanılan farklı malzemelerin birlikteliği ile çıkış noktaları doğrultusunda ana dokumalar üretilmiştir.

1.BÖLÜM
TEKSTİL VE SANAT İLİŞKİSİ

1. BÖLÜM

TEKSTİL VE SANAT İLİŞKİSİ

1.1. Sanat Nedir? Tekstil ile İlişkisi

“Sanat; insanı, tabiatı, hareketi, amaç ve bulguları ifade etme biçimidir” (Ertan, Sansarcı, 2017: 17). Geçmiş İnsanlık tarihine dayanmaktadır. Wassily Kandinsky, sanatta ruhsallık üzerine adlı kitabında, sanatı şu sözleriyle açıklar; “Her sanat eseri, çağının çocuğu ve çoğu zaman duygularımızın kaynağıdır” (Kandinsky, 2015: 27). İnsanın içinde bulunduğu çağın koşullarına göre şekillenen sanat, zamanla yeni yaklaşımları ve tanımları ortaya çıkarmıştır.

“Tarih boyunca çok sayıda işlev üstlenen sanat, her zaman ait olduğu dönemin özelliklerini yansıtmıştır. En yalın anlamıyla bir iletişim biçimi ya da süsleme aracı olan sanat, aynı zamanda dini tasvir, propaganda, anma, toplumsal eleştiri, gerçekliğin yorumlanması, güzelliğin betimlenmesi, hikâye anlatımı, duyguların ifade edilmesi gibi sayısız farklı amaç için kullanılmıştır” (Hodge, 2014: 3).

Sanat Nedir? Sorusuna; Kant, “Sanatın kendi dışında hiçbir amacı yoktur” derken Hegel, “Sanattaki güzellik doğadakinden üstündür ve sanat, insanın aklının ürünüdür” demektedir (Ertan, Sansarcı, 2017: 15).

Sanat, duyguların, düşüncelerin ve hareketlerin, sanatçının hayal gücünü, yaratıcılık yeteneği ile birleştirmesi sonucu ortaya çıkarttığı çalışmalardır. Sanatçı seçtiği yöntemler ve malzemeler ile kendini ifade etmeye çalışır.

Tolstoy sanat olayını şu tanınmış sözleriyle açıklar;

“Bir yaşantının hatırlanması ve bundan sonra hareket, çizgi, renk, ses veya Kelimelerle ifade edilen biçim yoluyla bu yaşantıyı diğerlerine aynen ulaştırma, işte sanat olayı budur. İnsani bir olay olan sanat şunları içine alır: Bir insan kendi yaşantılarını belli işaretlerle bile diğerine geçirir, diğerleri de bu duyguları alır ve aynı olayları yaşarlar” (Read, 2017: 151).

“İnsan bilincinin yapısının, sırlarının ve gelişiminin doğrudan yansıdığı sanat: normal ve olabildiğince özgür koşullarda en derin gerçeğini bulabilen; insanoğlunun fiziki- sosyal çevresini ve kendisini anlatmasına hizmet eden; zengin bir hayal gücünden beslenen yaratıcılığa dayalı, hayati bir etkileşim aracıdır” (Akkaya, 2014: 17).

E.H. Gombrich Sanatın Öyküsü adlı kitabının, giriş bölümünde sanatı ifade ederken;

“Sanat” diye bir şey yoktur aslında. Yalnızca sanatçılar vardır. Bir zamanlar bazı adamlar renkli toprakla bir mağaranın duvarına kabaca bizon resimleri çiziktiriyordu; bugün de bazıları boya satın alıp duvar ya da tahta perdeleri resimliyor ve daha birçok başka şeyler üretiyorlar. Tüm bu etkinlikleri sanat diye tanımlamakta sakınca yok, yeter ki bu sözcüğün yer ve zamana göre birbirinden değişik anlamlara gelebileceği unutulmasın ve günümüzde neredeyse bir korkuluk veya tapınma aracı haline gelen ve büyük S ile başlayan Sanat’ın var olmadığının bilincinde olunsun.” demektedir (Gombrich, 2011: 15).

20. yüzyılın başlangıcı ile birlikte sanatta yeni yaklaşımlar, disiplinler arası kavramsal sanatın doğmasına sebep olmuştur. Bu süreçte yeni ifade biçimleri tekstil sanatına yansımıştır.

Dokuma teknikleri daha da geliştirilerek farklı ifade şekilleri yeni anlam ve özgün teknikler ile tekstile yansımıştır.

Geleneksel dokuma tekniğinin dışına çıkan çalışmalar, üç boyutlu biçimler, heykelsi anlatımlar ve diğer sanat dallarından beslenerek tekstile dahil olmuştur. Sanatçıların özgün çalışma teknikleri malzemeden yararlanarak farklı yorumları ile sanat kavramını ortaya çıkarmıştır.

Sanatçıların, gelişen teknolojiyle yeni malzemelerin güçlü olanakları ile birleştirdiği Tekstil Sanatı, dokumanın geleneksel tekniğinin dışına çıkarak, duyguların estetik bir biçimde ifade edildiği farklı ve özgünlüğün, yaratıcılığın ön planda olduğu deneysel arayışlar ile bütünleşmiştir.

Tekstillerin sanat olarak kabul edilme süreci ise 1962 yılında ilk kez Jean Lurçat öncülüğü ile düzenlenen 1. Lozan Bienali, sergisi ile başlar. Bu sergiyle birlikte ilk kez lif sanatı diye bir kavram konuşulmaya başlamıştır. Lozan Bienali, Tekstilin sanatın bir dalı olduğunun kabul edilmesinde önemli bir dönüm noktası olmuştur.

Heykelsi tekstil kavramının öncülerinden olan Magdalena Abakanowicz ‘in ‘Anıtsal Heykelsi Tekstilleri’nin de yer aldığı Bienalde, kullanılan farklı tekniklerin izleyiciyle buluşma sonrasında bu teknik yaygınlaşarak tekstil sanatına dahil olmuştur.

“Tekstil el sanatları, resim, heykel, mimari gibi farklı disiplinler, endüstri devrimleri ile başlayan lif sanatına yön vermiştir. Bu disiplinlerden etkilenerek teknolojik gelişmelerin de takipçisi olan Lif Sanatı, gelişimini kendine özgü üslubuyla sürdürmektedir” (Ay, 2018: 120).

Dokuma sanatı, tarihsel süreci göstermektedir. İnsanlık tarihi kadar eski bir geçmişe sahiptir. Geçmiş yıllardan günümüze kadar geleneksel yapı ile birlikte doğan ve sonrasında sanatsal bir ifade aracına dönüşen dokuma sanatı, Endüstri devrimi ve sanayinin gelişmesiyle birlikte, tekstil tekniklerinin ve sanatçının özgür malzemeleri kullanarak, hayal gücü ve yeteneği ile birleştirerek, zaman içerisinde sanata dahil olmuştur. Özgür ifade ile oluşturulan çalışmalarda malzeme, renk, doku ile estetik ve sanatsal nitelikteki dokumalar, enstalasyon sanatsal çalışmaları ile yeni yaklaşımları ortaya koymaktadır.

“Tekstil ve sanat arasındaki etkileşim, sanatçıların yeni yorumlarına hem kavramsal olarak hem de malzeme çeşitliliği bakımından esin kaynağı olmuştur. Günümüz sanatçılarının tekstil ürünlerine karşı edindiği yeni ve farklı bakış açılarıyla, sanatçıların araştırmacı yönünün, yaratıcılıklarını desteklediği görülmektedir” (Ay, 2018: 120).

1.2. Tekstil Sanatı ve Tarihsel Süreci

Geçmişten günümüze kadar uzanan süreçte tekstil sanatı ve başlangıç noktası sayılan dokuma, bitkisel liflerle başlayıp, ipliğin meydana getirilmesi ve elyaf eğirme işlemiyle devam edip, biçim verilerek kullanıma yönelik, işlev amaçlı farklı ihtiyaçlar için ve aynı zamanda sanatsal biçim olarak karşımıza çıkmaktadır.

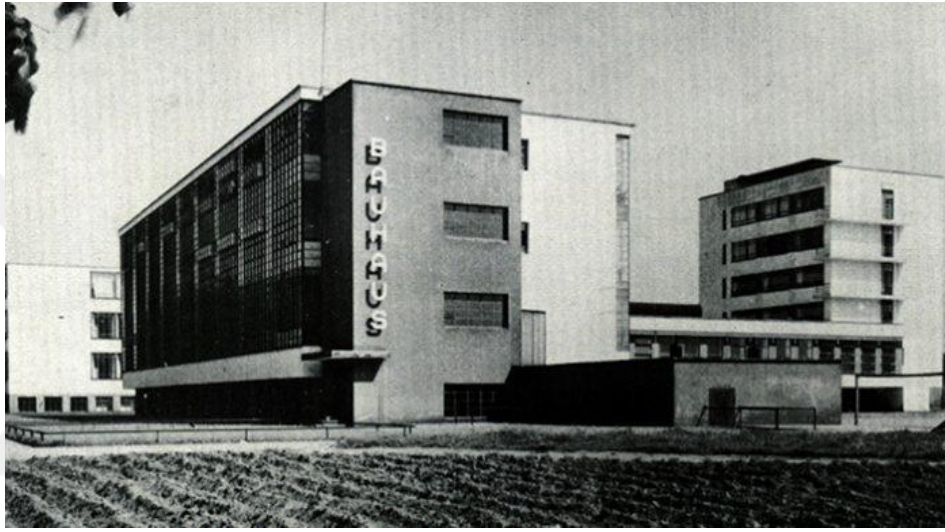
“Sanayi Devrimi’nin etkinliği sırasında endüstrileşmeye karşın el üretimini savunan bazı karşıt sanat hareketleri ortaya çıkmıştır. William Morris’in öncülük ettiği Arts&Craft hareketi, teknik gelişim ve seri üretimi reddederek, sanatsal niteliği yüksek olan dokumalar oluşturulmuştur. Morris, tasarımın makineleşme ile birlikte yozlaşmasına tepki göstererek, tapestry dokuma sanatının güncelliğini koruyup gelişmesine katkıda bulunmuştur. O dönem içinde Sanayi Devrimi’ne karşı çıkan diğer akımlar da Art Nouveau ve Art Deco akımları oluşmuştur. 30’lu yılların başında tekrar canlanmaya başlayan tapestry sanatının yayılmasıyla oluşan, renkli resimlerin halı üzerinde dokunmaya başlaması o dönemde büyük beğeni toplamıştır. Birçok önemli sanatçının eserleri dokuma sanatçıları tarafından yorumlanarak Art Deco stili, sadelik ve yalınlığı amaç edinen, dekoratif göze hoş gelen öğeleri ve çağın teknolojik özelliklerini benimseyerek geniş kitlelere yayan 1920-1942 yılları arasında olunan bir sanat akımıdır” (Arabalı Koşar, 2007: 202).

Dokuma ile başlayan tekstil sanatı insanoğlunun günümüze kadar var olan kültürel faaliyetleri ile birlikte ilerlemiştir. Tekstil sanatının günümüz anlayışı ile sanat kavramı olarak nitelendirilmesindeki ilk eserler 1962 yılında gerçekleştirilen Lozan Bienali’yle birlikte, Avrupa’da tapestry olarak isimlendirilen dokuma resimler şeklinde karşımıza çıkmıştır.

Arts&Crafts ve Bauhaus sanat anlayışları ile gelişim göstererek ‘Lif Sanatı’ olarak değerlendirilen çağdaş tekstil sanatı kavramını ortaya çıkarmıştır. Sonraki dönemlerde Lozan Bienali gibi etkinliklerle tekstil sanatı, üç boyutlu eserler ve yeni teknolojilerin eserlerde kullanımı gibi farklı yaklaşımlar ve yenilikler kazanmaya devam etmiştir.

Arts&Craft hareketlerinin desteklenmesi, dokuma sanatında, farklı yaklaşım ve yeniliklerin, deneysel dokumaların tasarım yönünden gelişmelerinde öncü olmuştur.

“1919’da Walter Gropius tarafından Almanya’da kurulan Bauhaus hem bir okul hem de bir sanat hareketiydi. Gropius, Güzel Sanatlar ile Zanaatları birleştirme gibi ütöpik bir düşünceyi savunuyordu. Bu cesur yeni tasarım felsefesi, her iki sanat türünü de eşit mevkide konumlandırıyor ve nihai bir sanat formuna ulaşma çabası içinde onların kendine has becerilerini birleştirme amacı güdüyordu. Bauhaus, endüstri ile el ele verip modern dönemde seri üretimler için tasarımlar yapma gibi yeni bir atılımın ihtiyaçlarını karşılayacak sanatçıları yetiştiriyordu” (Grzymkowski, 2017: 13).

Resim 1: Bauhaus Dessau, 1926-1933

Kaynak: <https://raffdergi.com/unlu-sanat-okulu-bauhausun-arsividijitalkullanima-acildi/>

(Erişim tarihi: 04.05.2019)

“Bauhaus müfredatının amacı; Bauhaus eğitiminin doruk noktası bütün yaratma süreçlerinin yeni ve güçlü bir işleyen iş birliğine yönelik bir taleptir. Yetenekli öğrencinin, uygulamalı ve biçimsel çalışmanın iç içe geçmiş katmanlarını hissetmesi gerekir. İnşa etmenin neşesi ‘inşa’ sözcüğünün en geniş anlamı içinde, tasarımın kâğıt üzerindeki çalışmasının yerini almalı” (Harrison, 2011: 147).”

Resim 2: Bauhaus Dokuma Atölyesi, (1925-1931)

Kaynak: <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-women-bauhausschool>

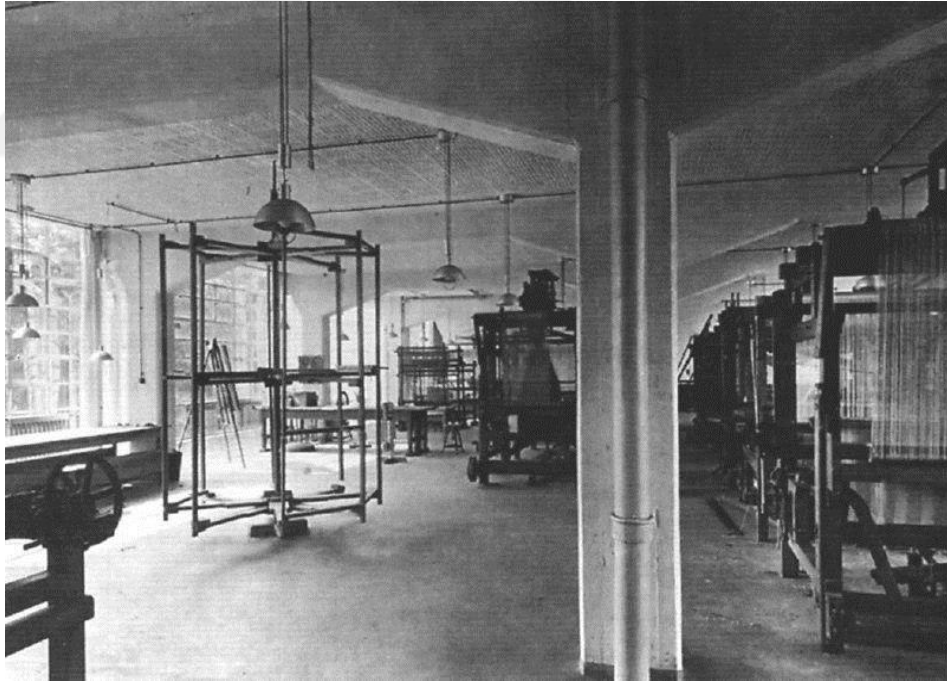
(Erişim tarihi: 04.05.2019)

Bauhaus okulu deneysellik ve deneyerek öğrenmek anlayışını benimsemiştir. Sanat ve Zanaatı birleştirmiştir. Geleneksel el işçiliğini birleştirerek, işlevselliği kullanarak endüstri alanında birleştirmiştir. Günümüzde Sanatçılara yol gösterici olarak bilinmektedir.

“Bauhaus için sanat eğitim modelleri arasında reformun başlangıcı ifadelerinin kullanılması, makine üretiminde yetersiz kalan el işçiliğinin ortaya koyduğu problemleri akılcı yöntemler ile aşmayı prensip edinmesindendir. Gropius tıpkı William Morris gibi sanatçının kitle rejiminin görsel dili konusunda toplumu bilinçlendirmesi gerektiğini düşünmektedir. Bauhaus estetik ve sosyal ideallerini birbirinden ayırmadığı gibi, teknolojiyi zanaat üretiminin insani boyutu ile birleştirmek ve topluma teknolojik bir vizyon vermek amacını gütmüştür. Modern sanattan dokuma, sentetik malzemeler ile deney yapma ve bölümün teknik öğretimini matematiği kapsayacak şekilde geliştiren fikirler uygulayarak Bauhaus dokuma atölyesini önderliğinde en başarılı tesislerinden biri konumuna getirmiştir. Öğretilerinden ve eserlerinden yola çıkarak, günümüz tekstil tasarımının çeşitli alanlarında, tasarımcılara ilham kaynağı olmuştur” (Gürcüm, 2017: 117).”

Dokuma sanatının öncüleri arasında gelen, Anni Albers, Gunto Stölz ve özgün çalışmalar üreten birçok dokuma sanatçısının çalışmalarının desteklendiği Bauhaus okulu, dokuma sanatının gelişiminde, farklı ve yenilikçi anlayışın temellerini atmışlardır.

“Bauhaus tekstillerini bir sistem yaratma olarak özetleyerek değerlendirmek olanaklıdır. Dokuma diliyle söylersek, tahar sistemleri, armür düzenlemeleri, atkı oyunları, renk tonlamaları, örgü düzenlemeleri gibi, dizgesel çalışmalarla deneysel çalışılmıştır. Bir sistemin olanakları ile yapısal ve dokusal düzenlemeler, kompozisyon, görsel çeşitlilik denenmiştir. Deneyselliği bir sistem oluşturarak, sistemli düşünme yöntemiyle uygulama yapmak olarak tanımlamak olanaklıdır. Yalnızca el becerisi ve malzeme olanağı değil, malzeme ve dokuma olanağı, bir kişisel sistem kurmanıza ve o sistem çerçevesinde koleksiyon oluşturmaya olanak vermekte, temel bunun üzerine kurulmaktadır” (Artun, Aliçavuşoğlu, 2017: 426).”

Resim 3: Bauhaus Okulu’nda Dokuma Atölyesi, 1925-1931

Kaynak: <https://www.guntastolz.org/Works/Bauhaus-Dessau-1925-1931/Bauhaus-Dessau-Photos/i-TVx4r5W>
(Erişim tarihi 04.05.2019)

1.3. Tekstil Sanatı ve Heykel İlişkisi

“Tekstil sanatı, uygarlık tarihinde varlığını bugüne kadar sürdüren en eski sanatlardan biridir. Sanayi devrimi öncesi süreçte, bugünün sanat anlayışıyla, kavramsal nitelikte Farkındalık yaratmaya yönelik ürünler üretilmediği varsayılan tekstillerin, öncelikle giyinme, örtünme gibi herhangi bir ihtiyacımızı karşılamak için üretilmiş oldukları kabul edilmektedir. Doğanın bir parçası olarak inanç, üretmiş olduğu tekstilleri, dokuma, işleme, baskı v.b. tekniklerle, yaşadığı doğanın renklerini, biçimlerini, dokularını ve daha pek çok öğeyi kullanarak bezemiştir. Bezemeleri doğadan esinlenerek, sadece estetik kaygıyla güzelleştirmek, amacıyla değil, duygu ve düşüncelerini dışa vurmak, kendisini ifade etmek ve diğer insanlarla iletişime geçmek için de kullanılmıştır. Duygu ve düşüncelerin renklerle, biçimlerle, dokularla bir ifadeye büründüğü bu ürünler, birer anlatım aracına dönüşmüşler ve tekstilin sanat yolculuğunun başlangıcını oluşturmuşlardır (Önlü, 2018: 71).”

“20.yüzyılda yeni sanat hareketleri birçok sanatta görüldüğü gibi tekstil sanatını da etkileyerek sanatçı ve tasarımların farklı arayışlar içerisine girdiği bir dönemdir. Tekstil sanatçıları geleneksel kültürel değerleriyle yorumladıkları tasarımlarını artık daha evrensel bir sanat algısı içerisinde özgün tasarlamaya başlamışlardır” (Öngen, 2016: 1237-1254).

“1920’li yıllara doğru dokuma sanatçılarının teknik ve malzeme açısından yeterli görmedikleri Tapestry dokumalarına, hacim kazandırmak için kullanılan malzeme ve özgün teknik yorumların çoğalmaya başlaması ile farklı yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Dokuma sanatı adı altında gerçekleştirilen bu tür yaklaşımlar sanat hareketlerinin de etkisiyle Lif Sanatı olarak adlandırılan çağdaş dokuma sanatının temellerini ortaya atmıştır. Çağdaş tekstil sanatçıları sürekli olarak tekstil teknikleri ve malzemeleri üzerinde arayış içindedirler. Üç boyutlu heykelsi tekstiller bu yaratıcı sürecin ve gelişimin sonuçlarıdır. Tekstil sanatçılarının yorumları teknik ve malzeme olarak tarihsel süreçte değişmiş, bu değişimin sonu özgün ve kendine özgü yapıtlar ortaya çıkmıştır. Kullanılan malzemeler doğrultusunda, biçim ve yüzey dokusu unsurlarından oluşan, iki ya da üç boyutlu, farklı yapıtlar ortaya çıkmıştır. Sanatçının yapıtına kaynaklık eden malzeme zaman zaman sisal, yün, keten, kenevir, keçe, pamuk gibi geleneksel malzemeler olmuş, kimi zaman da sınırları zorlayarak kâğıt ve ahşap liflerinin ayrıştırılarak kullanılması, metal, tel, naylon, folyo, akıllı ve teknik tekstiller olmuştur (Oyman, 2012: 1) – (http://rengin35.blogspot.com/2012/11/uc-boyutlu-heykelsi-tekstiller.html) – 04.05.2019).

Tekstil sanatçılarının yorumladıkları ve lif sanatı adı altında geçen kavramsal yaklaşımlar, tekstil malzemelerinin farklı ve özgün yapıtlar ortaya çıkarmak amacıyla, kullanılan malzemelerin, biçim ve yüzey dokusuyla üç boyutlu heykelsi tekstillerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Doğada var olan tüm malzemelerin tekstile dahil edilme özgürlüğü, özgün yapıtların ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Yeni boyutlar kazanan tekstil sanatı, sanatçıların kendini ifade ederken “Sanata olan eğilimini keşfederken; kumaş yüzeyleri ve moda, sanatsal dokular ve yorumlar içermektedir. Tekstil malzemeleri, heykelsi yorumlarla mekanları giydirmektedir” (Ay, 2018: 265).

Tekstil malzemesi ile birlikte kullanılan farklı malzeme arayışları Sanatçıların disiplinlerarası bir çalışma yöntemi geliştirmiştir. Magdalena Abakanowicz, Aurelia Munoz, Jagoda Buic gibi sanatçıların kullandıkları serbest teknikleri ile Heykelsi tekstil çalışmaları heykel ve tekstil sanatına öncülük etmiş örnekleridir.

Magdalena Abakanowicz

Sanatçı, 1930 yılında Polonya’ da doğmuştur. Polonya kumaş sanatının öncüsü olan Magdalena Abakanowicz resim ve heykel öğrenimi görmüştür.

1960 yılından itibaren serbest teknikleri kullanarak, çalışmalarında doğal malzemeleri ve çelik, reçine, ahşap, jüt ve çeşitli malzemeleri, üç boyutlu sanatsal dokuma çalışmalarını ortaya koymuştur. Geleneksel olmayan malzemeleri kullanan metal ve farklı malzemeleri kullanarak, tekstil sanatına 3 boyutlu ifadeyi sunmuştur.

“Lifli malzemelerin kabul edilmiş kullanımlarındaki kısıtlamalara, duvar halısı geleneğindeki kısıtlamalara, içinde çalışmak zorunda olduğu mekanların kısıtlamalarına, fakir ve bürokratik bir ülkedeki günlük yaşamın her alanındaki kısıtlamalarına karşı bir duruştur. Sanatı, biçimsel ve teknik yenilikleri ve çalışmalarının boyutlarıyla, her fırsatta önüne çıkan bariyerlerin her birinin zorluklarını dile getirir (Gürler, 2016: 103-124).”

Kullanılan malzemeler doğrultusunda, tekstili çerçeveden dışarıya çıkartıp anıtsal heykeller yapan ve tekstil sanatının heykelsi tekstil çalışmaları ile öncü olan Magdalena Abakanowicz, “Kendir, yün, sisal lifi gibi doğal ve organik malzemeler ile, geleneksel olmayan at kılı, metal ve kürk gibi materyalleri bir arada kullanarak tekstil sanatına 3 boyutlu bir ifade olanağı sağlamıştır (Usluca Erim, 2019: 266).”

Resim 4: Magdalena Abakanowicz , Workshop, Aprox, 1968 R. (Arka Planda, “Sarı II”, 1967-1968.)

Kaynak: <https://www.anothermag.com/art-photography/9961/the-polish-artist-who-redefined-contemporary-sculpture>
(Erişim tarihi 04.05.2019)

Resim 5: Magdalena Abakanowicz, Abakan Red, 1969

Kaynak: <https://www.pinterest.cl/pin/52917364341139582/>

(Erişim Tarihi:29.05.2019)

Çalışmalarında tekstilleri düz yüzey geleneğinden uzaklaştırmak istemiştir. Üç boyutlu tekstil çalışmalarında doğal malzemeler kullanarak, tekstil de yumuşak heykel görünümünü sağlamıştır. Abakan Red isimli çalışmasına kendi aile ismini ‘Abakanlar’ ı vermiştir.

1969 yılına ait Abakan Red çalışması, dokuma teknikleri ile sisal ve metal ile desteklenmesi ile birlikte oluşturulmuştur. Magdalena Abakanowicz’ in Dokuma Tekniği ile üç boyutlu ifadenin dahil olduğu büyük ebattaki heykelsi çalışmaları tekstil sanatı ve çağdaş sanatta örnek çalışmalardır.

Resim 6: Magdalena Abakanowicz, Studium Farkur, 1964

Kaynak: <https://islandlass.wordpress.com/2008/09/16/magdalena-abakanowicz>
(Erişim tarihi: 05.05.2019)

Resim 7: Magdalena Abakanowicz, Schizoid Heads, 1973-1975

Kaynak: <https://islandlass.wordpress.com/2008/09/16/magdalena-abakanowicz>
(Erişim tarihi: 29.05.2019)

Magdalena Abakanowicz, 1970’lerde çuval bezi, sicim, pamuklu gazlı bez kullanarak deneysel yöntemleri kullanarak, ‘sapmalar’, ‘yüzler’, ‘şizofren kafaları’, ve ‘değişiklikler’ isimli tekstil heykel çalışmalar yapmıştır.

Resim 8: Magdalena Abakanowicz, Black Enviroment, 1970-1978

Kaynak:<https://islandlass.wordpress.com/2008/09/16/magdalena-abakanowiz>

(Erişim tarihi: 29.05.2019)

Kendi tekniğini oluşturarak dokuma malzemelerden sisal ve metal ile oluşturduğu ‘Black Enviroment’ çalışmasında dokuma tekniği ile üç boyutlu ifade yöntemini kullanarak oluşturduğu heykelsi tekstil sanatı çalışmalarıdır.

Resim 9: Magdalena Abakanowicz, Brown Abakans, 1969-1972

Kaynak: <https://islandlass.wordpress.com/2008/09/16/magdalena-abakanowicz>

(Erişim tarihi: 29.05.2019)

Resim 10: Magdalena Abakanowicz, Four Seated Figures, 1974-2002.

Kaynak: <https://islandlass.wordpress.com/2008/09/16/magdalena-abakanowicz>

(Erişim tarihi: 29.05.2019)

Abakanowicz, heykelsi tekstil çalışmalarında, başsız içi boş insan figürleriyle tanınmaktadır. 1980'lerden sonra sanatsal tekstil çalışmalarını, ahşap, kil, metal gibi malzemeler kullanarak, insani serüveni sorgulayan çalışmalarını oluşturmuştur.

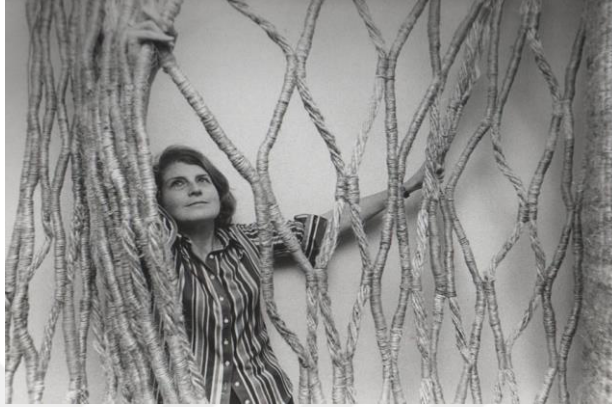
Resim 11: Magdalena Abakanowicz, Coexistence, 2002.

Kaynak:<https://islandlass.wordpress.com/2008/09/16/magdalena-abakanowicz>
(Erişim tarihi: 29.05.2019)

Deneysel çalışmaları ile geleneksel düşünce yapısından çok farklı çalışmalar uygulayan Abakanowicz Coexistence isimli tekstil malzemeleriyle oluşturulan üç boyutu heykelsi çalışmasında, bir grup duran figürü mekânda yerleştirerek insan vücudunu 'kalabalıklar' olarak sembolize etmiştir.

Aurelia Munoz

Sanatçı 1926 yılında Barcelona’da doğmuştur. Çalışmalarını doğal tekstil liflerini kullanarak makrome tekniği ile iki ve üç boyutlu heykelsi tekstil çalışmaları yapmıştır.

Resim 12: Aurelia Munoz, 1974

Kaynak: <http://www.aureliamunoz.cat/galeria.php?id=3&etapa=6>

(Erişim tarihi: 29.05.2019)

Resim 13: Aurelia Munoz, Tres Personatges, 1971

Kaynak: <http://www.aureliamunoz.cat/galeria.php?id=3&etapa=6>

(Erişim tarihi: 29.05.2019)

Resim 14: Aurelia Munoz, Ent Mystic, 1977

Kaynak: <http://www.aureliamunoz.cat/galeria.php?id=3&etapa=6>
(Erişim tarihi: 29.05.2019)

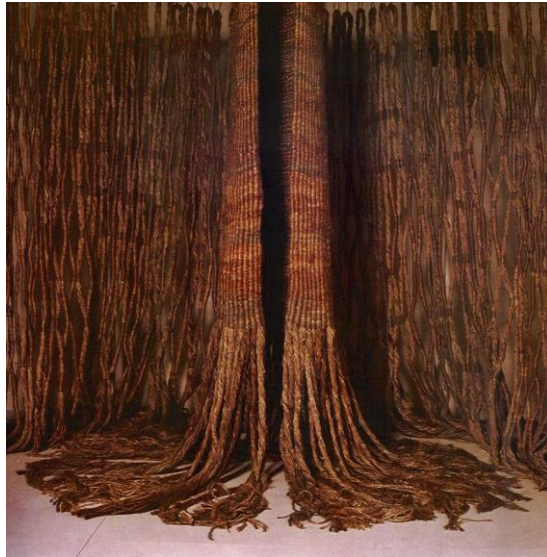
Resim 15: Aurelia Munoz, Capa Amb Coll, 1980

Kaynak: <http://www.aureliamunoz.cat/galeria.php?id=3&etapa=6>
(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Resim 16: Aurelia Munoz, Cascada de Miques, 1974

Kaynak: <http://www.aureliamunoz.cat/galeria.php?id=3&etapa=6>
(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Resim 17: Aurelia Munoz, Personatge Dins El Bosc, 1974

Kaynak: <http://www.aureliamunoz.cat/galeria.php?id=3&etapa=6>
(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Resim 18: Aurelia Munoz, Vegetals, 1976

Kaynak: <http://www.aureliamunoz.cat/galeria.php?id=3&etapa=6>
(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Resim 19: Aurelia Munoz, Esser Comunitari, 1976

Kaynak: <http://www.aureliamunoz.cat/galeria.php?id=3&etapa=6>
(Erişim tarihi: 29.05.2019)

Resim 20: Aurelia Munoz, Ondulacions, 1974

Kaynak: <http://www.aureliamunoz.cat/galeria.php?id=3&etapa=6>

(Erişim tarihi: 29.05.2019)

Jagoda Buic

“Jagoda Buic (1930-), 1980’li yıllarda çözülmeye başlayan ve ‘Demir Perde ülkeleri’ adıyla anılan geçmişin Doğu Avrupa’sının Hırvat kökenli bir Yugoslav sanatçısı olmakla birlikte, Akdeniz mirasında köklerini salmış ve bu kültürden de oldukça etkilenmiştir. Çalışmalarının esin kaynakları eserlerindeki hacimsel formlar ve ilgili uyandırıcı dokusal etkilerle kendini gösterir” (Acar, 2012: 51-59).

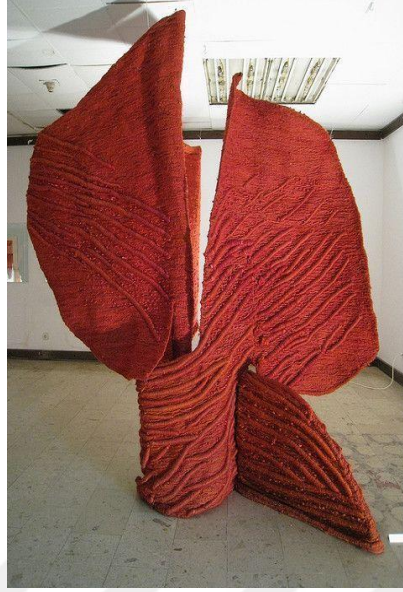
Resim 21: Jagoda Buic, 1980

Kaynak: <http://www.wearitcrochet.com/sunday-visual-diary-19-jagoda-buic/>
(Erişim tarihi: 29.05.2019)

Resim 22: Jagoda Buic, Blue Tree, 1980

Kaynak: <http://www.wearitcrochet.com/sunday-visual-diary-19-jagoda-buic/>
(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Resim 23: Jagoda Buic, Wind Rose, 1987

Kaynak: <http://www.wearitcrochet.com/sunday-visual-diary-19-jagoda-buic/>
(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Resim 24: Jagoda Buic, Colombe II, 1987

Kaynak: <http://www.wearitcrochet.com/sunday-visual-diary-19-jagoda-buic/>
(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Resim 25: Jagoda Buic, Wind and Water, 1973

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/256423772506538581/?lp=true>

(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Resim 26: Jagoda Buic, Fallen Angel, 1967

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/veraicona00/jagoda-buic-fiber-art>

(Erişim tarihi: 30.05.2019)

1.4. Dokuma Kumaşlar ve Dokuma Teknikleri ile Oluşturulan Tekstil Sanatı Örnekleri

“Çok eski bir geçmişi olan kumaş dokuma tekniği iki ayrı iplik sisteminin birbirine dik konumda birbiri içinden geçirilerek kumaşın oluşturulmasını sağlayan işlemleri kapsamaktadır” (Dölen, 1992: 271).

“Günümüzdeki dokuma içiminden hiçbir farkı bulunmayan ilk kumaşların hasır örme tekniğinden gelişerek ortaya çıktığı ileri sürülmektedir” (Dölen, 1992: 279).

“20.yüzyılın başlarına kadar bir zanaat olarak bakılan dokuma el sanatları, sanat, tasarım ve teknoloji gibi birçok alanın karşılıklı etkileşiminin bir sonucu olarak farklı tezgahlarda ve sonsuz değişken materyalle dokunabilmektedir” (Arabalı Koşar, 2014: 9).

Dokuma sanatçıları, geçmiş ve gelecek kavramlarını çalışmalarında birleştirmişlerdir. Eski ve geleneksel teknikleri, yeni ve deneysel Tekniklerle birleştirerek sanatsal çalışmalarını gerçekleştirmişlerdir. Duygu, düşünce ve hislerini yansıtmının bir yolu olarak, doğa dan seçtikleri malzemelerle sağlamışlardır.

“Bauhaus atölyeleri arasında en başarılı atölyelerden birisi olan dokuma atölyesi, çalışmalarında kadınların etkin rol oynadığı, geleneksel desen ve motif öğretilerine bağlı olarak geliştirilmiş halı dokuma, tekstil dokuma, hasır dokuma gibi alanlarda etkinlik göstermiştir. Geleneksel dokuma teknikleri ile endüstriyel dokuma tekniklerini deneyimleyen bu atölyede renk teorisi olarak Paul Klee’nin etkin olduğu söylenebilir. İki boyutlu geometrik kompozisyonları sayısal değerlerle ifade ederek dokuyan öğrenciler, endüstriyel dokuma tekniklerine tasarım öğesini sokarak örnek teşkil eder nitelikteki soyut çalışmaları ile dikkat çekmiştir. Dokuma ustaları olarak Anni Albers, Otti Berger, Johannes Itten, Georg Muche, Lilly Reich ve Gunta Stölzl belirli dönemlerde bu atölyede ders vermişlerdir” (Gürcüm, 2017: 1785).

Dokuma sanatına yön veren Bauhaus okulu öğrencileri ve öncülerinden olan Anni Albers ve Gunto Stölz’e ait dokuma kumaş örnekleri;(Resim: 27), (Resim: 28), (Resim: 29), (Resim: 30)

Resim 27: Anni Albers, Black Mountain College, 1937

Kaynak: <http://www.anothermag.com/design-living/11246/how-bauhaus-pioneer-anni-albers-radically-modernised-weaving>
(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Resim 28: Josef and Anni Albers, Intersecting, Foundation, 1962

Kaynak: <http://www.anothermag.com/design-living/11246/how-bauhaus-pioneer-anni-albers-radically-modernised-weaving>
(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Resim 29: Gunta Stölzl, Wall Hanging, 1924

Kaynak: <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-women-bauhaus-school>
(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Resim 30: Gunta Stölzl, Textile Sample for Curtain, 1927

Kaynak: <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-women-bauhaus-school>
(Erişim tarihi: 30.05.2019)

1.5. Tekstil Sanatçılarının Dokuma Kumaşlar ve Teknikleri ile Oluşturduğu Heykelsi Çalışmalarda Kullandığı Malzemeler ve Özellikleri

Sanatçı, Eduardo Portillo ve Mariá Eugenia Dávila, İpek metalik iplik, pamuk ve bakır teli birlikte kullanmıştır. (Resim 31). Sanatçı, İskandinav Puk Lippman, çalışmalarında farklı teknikler ve malzeme olarak bakır, ağartılmamış yün, rafya ve naylon ile birlikte kullanılmıştır (Resim 32). Fedorova, çalışmalarında ise geleneksel malzemeden çok uzak olan malzemeleri eserlerinde kullanmıştır, plastik torba, bakır tel gibi malzemeleri kullanarak böylelikle arzu nesnesine dönüştürmüş, bunların lüks objelere dönüşmesini sağlamıştır (Resim 33).

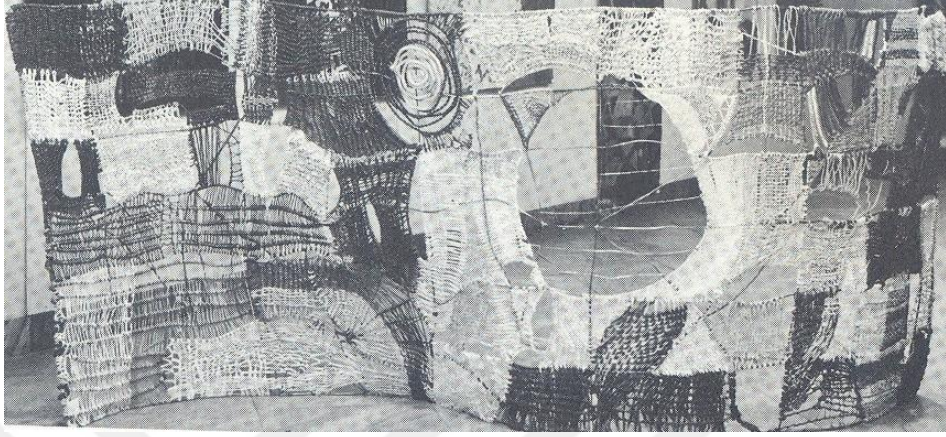

Resim 31: Eduardo Portillo ve Mariá Eugenia Dávila, İpek Metalik İplik, Pamuk ve Bakır, 2014

Kaynak: <http://www.browngrotta.com/Pages/portillo.php>

(Erişim tarihi: 30.05.2019)

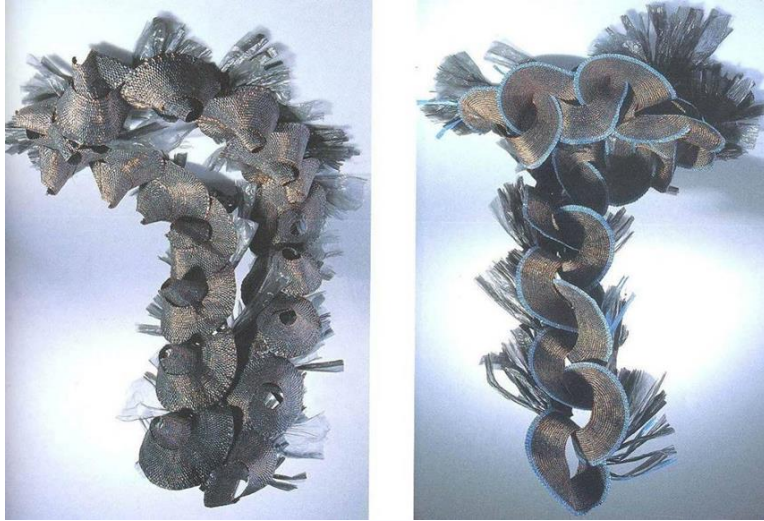
Puk Lippman, çalışmasında farklı teknikler ve malzeme olarak bakır, ağırtılmamış yün, rafya ve naylon kullanılmıştır. (Resim: 32)

Resim 32: Puk Lippman, “Uzay Ekranı” Bakır Tel ile Üretilen alışması, 1970

Kaynak: (Wilcox,1970;143)

Fedorova, çalışmasında plastik torba, bakır tel gibi malzemeleri kullanarak bunların lüks objelere dönüşmesini sağlamıştır. (Resim 33)

Resim 33: Silvia Fedorova, “Chain V,” Bakır Tel ile Üretilen alışması

Kaynak: Tekstilde Yeni Vizyonlar; (2005; 48)

Yehudit Katz “conucopia” adlı çalışmasında el dokuma tezgahında ürettiği eserinde, bakırı keten iplikle beraber kullanmıştır. (Resim:34).

Resim 34: Yehudit Katz, “Cornucopla”, Türkiye, 2005

Kaynak: Tekstilde Yeni Vizyonlar; 2005: 67

Resim 35: Sheila Hicks, Transpencer 3 Fois, Yün, İpek, Metalik İplik, 2009

Kaynak:<http://www.drawingcenter.org/en/drawingcenter/5/exhibitions/9/upcoming/806>

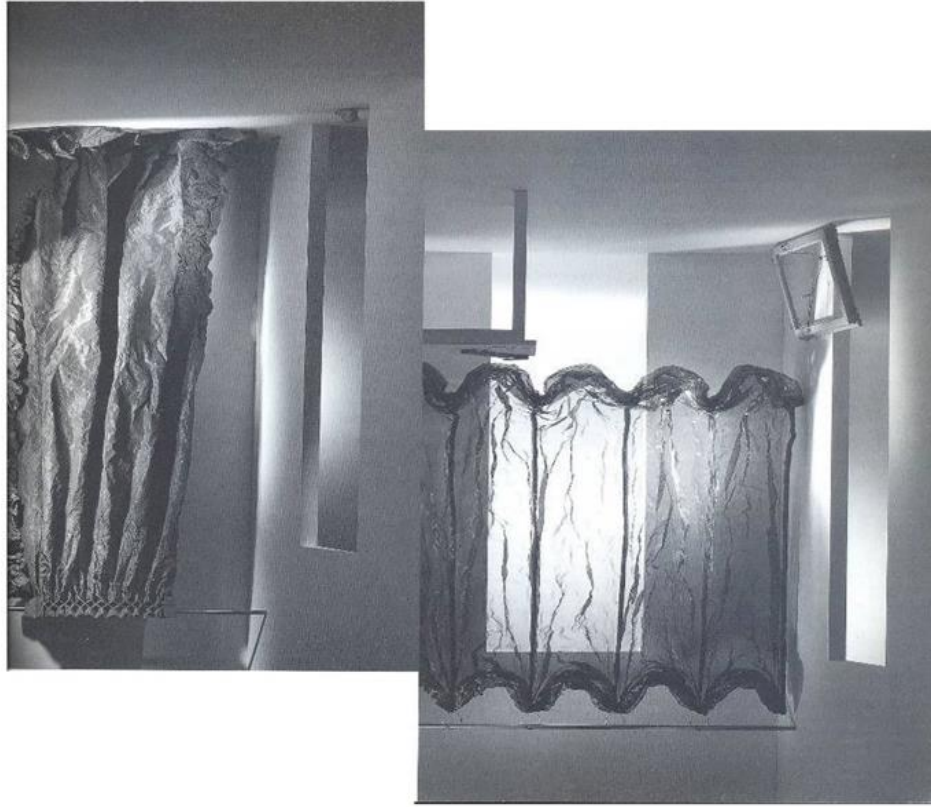
/thread-lines/

(Erişim tarihi: 01.06.209)

1.5.1. Tekstil Sanatçılarının Heykelsi Çalışmalarda Kullandıkları Dokuma Teknikleri

Reiko Sudo

1953 doğumlu Japon tasarımcı, metal ve tekstili birleştirmiştir. Çalışmalarında yumuşak çelik, gümüş, pirinç, bakır içeren malzemeleri kullanmıştır. Reiko Sudo'nun Paslanmaz Çeliği Spreyleyerek Uyguladığı Dokuma Polyester Kumaşı (Resim: 36).

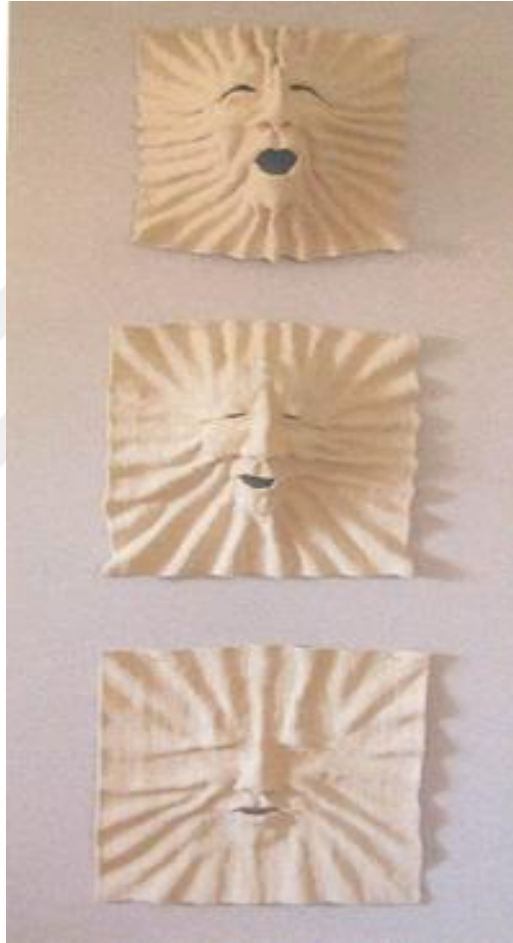

Resim 36: Reiko Sudo'nun Paslanmaz Çeliği Spreyleyerek Uyguladığı Dokuma Polyester Kumaşı

Kaynak: (Braddock, O'Mahony, 1998;19)

Amayokasim Yamamoto

Amayokasim Yamamoto, “nyu” çalışmasında boyama kesme, dokuma tekniklerinde; bakır tel, pamuklu kadife triko kullanmıştır. Sakiori tekniğiyle yaptığı çalışmada, çözgüde bakır teli, atkıda kesilmiş kumaşları kullanmıştır. (Resim: 37)

Resim 37: Amayokasim Yamamoto, Japonya, 2005

Kaynak: Tekstilde Yeni Vizyonlar; 2005; 124

Zydre Riulyte

Changing but continuing dimal-dimucial isimli sanatsal çalışmasını dokuma tekniklerinden, lanse dokuma tekniğini kullanarak hazırlayan Zydre Riulyte, gelenek dışı kullandığı bakır tel ile dokumaya yeni olanaklar sağlamıştır. (Resim: 38)

Resim 38: “Changing But Continuing Dimal-Dimucial” Zydre Riulyte,2005: 100

Kaynak: Tekstilde Yeni Vizyonlar; 2005

Shuna Rendel

Shuna Rendel, çeşitli geleneksel teknikleri kullanarak üç boyutlu heykelsi tekstilleri oluşturduğu çalışmalara elle müdahale ederek malzemelere form vermiştir. Shuna, yaratıcı sürecinin merkezinde, malzeme ve tekniğin etkileşimi olduğundan bahsetmektedir.

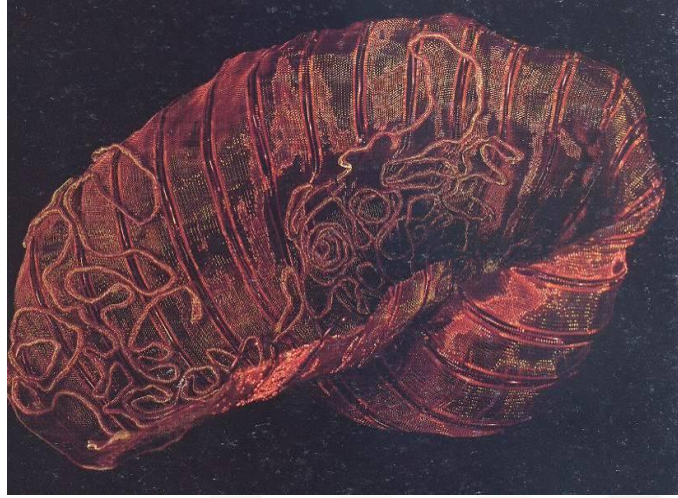

Resim 39: “Organic Sac” Shuna Rendel, Türkiye, 2005

Kaynak: Tekstilde Yeni Vizyonlar, 2005: 99

Alida Eftratiou

Tekstil tasarımcısı Alida Eftration 1963 yılında doğmuştur. Londra Royal Collage of Art’ ta eğitimini almıştır. Sert ve sağlam yapıya sahip olan metal ipliği kumaşlarında çok ince yüzeyler yaratarak kullanmıştır. 1987 yılında “Worshipful Company” en iyi dokuma işleyicisi ödülünü kazanmıştır.

Resim 40: Alida Efratiou, El Örgü Metalik Dokuma, UK, 1990

Kaynak: Chloe Colchester, 1990, ss.61

Resim 41: Alida Efratio “Metalik El Örgü Dokuma”

Kaynak: Chloe Colchester, 1990, ss.61

2.BÖLÜM

**BAKIR TEL VE FARKLI MALZEMELERLE, DOKUMA TEKNİKLERİYLE
OLUŞTURULAN HEYKESİ TEKSTİL SANATI UYGULAMALARI**

2. BÖLÜM

BAKIR TEL VE FARKLI MALZEMELERLE, DOKUMA TEKNİKLERİYLE OLUŞTURULAN HEYKESİ TEKSTİL SANATI UYGULAMALARI

2.1. Dokuma Kumaşlarda Bakır Tel, Çelik Tel ve Farklı Malzeme Kullanımıyla Oluşturulan Tekstil Sanatı Örnekleri

Nesrin Önlü

Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölüm Başkanı olan Prof. Nesrin Önlü, çalışmalarının büyük bir çoğunluğunda paslanmaz çelik tel ile yoğun olarak pamuk ipliği, hint keneviri, sisal, kâğıt iplik kullanan akademisyen sanatçı, tel kullanımıyla hacimli yapıyı eserlerinde ön plana çıkardığı görülmektedir (Önlü, 2019)

Resim 42: Nesrin ÖNLÜ, Dantel II, 2008

Çözü: Paslanmaz Çelik Tel, **Atkı:** Pamuk ve Sisal İplik 45x50 cm, El Dokuması, Kişisel Teknik

Kaynak: Nesrin ÖNLÜ Röportaj, 2019

Resim 43: Nesrin ÖNLÜ, Hayatın Dalgalanmaları, 2007

Boyut: Malzeme:80x50 cm, **Çözü:** Paslanmaz Çelik Tel, **Atkı:** Pamuk ve Sisal İplik
El Dokuması, Kişisel Teknik

Kaynak: Nesrin Önlü Röportaj,2019

Resim 44: Nesrin ÖNLÜ, Yazılmamış Mektup,2010,

80X100 cm, **Çözü:** Paslanmaz Çelik ve Bakır Tel, **Atkı:** Pamuk İpliği ve Kâğıt İplik,
Yün, El Dokuması, Kişisel Teknik, Keçe

Kaynak: Nesrin ÖNLÜ Röportaj 2019

Resim 45: Nesrin ÖNLÜ, Ottoman, 2009

70x16x9 cm, **Çözü:** Paslanmaz Çelik Tel, **Atkı:** Pamuk ve Sisal İplik
El Dokuması, Kişisel Teknik

Kaynak: Nesrin ÖNLÜ Röportaj, 2019

Gali Cnaani

1968 'de İsrail'de doğan Gali CNAANI Tekstil tasarımcı ve Sanatçı Shenkar Mühendislik ve Tasarım Fakültesi'nde Tekstil Tasarımı Bölüm Başkanıdır. Japon Tasarım Kavramları, Bauhaus gelenekleri ve Modernizm ve Kendi aile biyografisi çalışmaları için ana ilham kaynağıdır (<https://www.galicnaani.com>).

Gali Cnaani çalışmalarında bakır iplikleri diğer malzemeler ile birlikte kullanmıştır ve eserlerini şu şekilde ifade etmiştir; “Eserler sıkıştırılmış bir yaratma ve imha zaman çizelgesi olarak tanımlanabilir. Çalışmamın bir başka yönü ışığı ve maruz kalan bakır iplikler üzerindeki etkilerini keşfetmeye çalışmak” (<http://www.browngrotta.com>).

Resim 46: Çizgili Gömlek, Gali Cnaani, Pamuk, Bakır, Polyester, 33"x 26.5", 2013

Kaynak: <http://www.browngrotta.com/Pages/sherman.php>

(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Resim 47: Kırmızı Elbise, Gali Cnaani, Bakır, Pamuk, 21.75 "x 14", 2006

Kaynak: <http://www.browngrotta.com/Pages/sherman.php>

(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Deborah Valoma

Deborah Valoma, Oakland ve San Francisco'daki California Sanat Okulu'ndaki Tekstil Programının, profesörü, başkanı ve sanatçısıdır. Uzmanlık yaptığı araştırma ve öğretim alanı Tekstil Tarihi ve Teorisi'dir (<https://heydaybooks.com/person>).

Genellikle eserlerinde Bakır Tel'i kullanan sanatçı, geleneksel tekniklerden uzaklaşmadan, üç boyutlu mekânsal ve zamansal bir harita çizerek sanatsal çalışmalarını sunmaktadır.

Resim 48: Deborah Valoma, Persephone, El Örgüsü Bakır Tel, 36''x 9'' x 9'', 2005

Kaynak: <http://www.browngrotta.com/Pages/giles.php>

(Erişim tarihi: 01.06.2019)

Kyoko Kumai

1943 doğumlu Kyoko Kumai, 1966 yılında Tokyo Güzel Sanatlar Üniversitesinden Mezun Olmuştur. 1968 yılında tekstil dünyasına girdiğinde, doğal malzemeleri kullanarak iki boyutlu duvar halısı olan tekstilleri üretmeye başlamıştır.

İki boyutlu ve üç boyutlu yaratıcı deneyleri kumaşlarına yansıtan sanatçı, Metalik çözgüye sahip olan duvar halıları üretmiştir. Paslanmaz çelik tel çalışmalarının ana malzemesi olmuştur.

Çalışmalarından bahsederken; “Dokuma, bükülüp veya birlikte paketlenmelerinde rüzgârın, havanın ve ışığın çeşitli yönlerini ifade etmeyi sağlayan organik bir görünüm alırlar” (<http://www.browngrotta.com>).

Resim 49: Kyoko Kumai, Yüzer Hava, 2005, Paslanmaz Çelik Diş

Kaynak: <http://www.artnet.com/artists/kyoko-kumai/floating-air-0nbYl-dFRaW2BRZhQfvALg2>

(Erişim tarihi: 01.06.2019)

Nancy Koenigsberg

Nancy Koenigsberg, Philadelphia’da doğmuştur. Çalışmalarında yenilikçi malzemeler kullanmasına rağmen, geleneksel dokuma ve düğümleme tekniklerinden uzaklaşmamıştır.

Çalışmalarını; “Geçmiş ve bugünü, dünyamızı oluşturan doğal ve teknolojik olanı birleştiriyorum” şeklinde ifade etmiştir (<http://www.browngrotta.com>).

Resim 50: Nancy Koenigsberg, Soliter Yol Kaplamalı Bakır Tel, 28”x 28” x 5”, 2018

Kaynak: <http://www.browngrotta.com/Pages/koenigsberg.php>

(Erişim tarihi: 01.06.2019)

Axel Russmeyer

1964 Almanya doğumlu Sanatçı, heykel ve Tekstil malzemelerini birleştirerek çalışmalarını şekillendirmiştir.

Resim 51: Axel Russmeyer, Mavi Makaralar Heykeller, Bobinler, Ahşap, Bakır Tel, 4 "x 10" x 10 ", 2008

Kaynak: <http://www.browngrotta.com/Pages/russmeyer.php>
(Erişim tarihi: 01.06.2019)

Resim 52: Axel Russmeyer, Purple Pembe, Karton Vincinde Polyester İplik, Naylon İplik, Kurdele, Alüminyum, 5 "(d), 2010

Kaynak: <http://www.browngrotta.com/Pages/russmeyer.php>
(Erişim tarihi: 01.06.2019)

Mary Giles

Lif sanatçısı ve heykeltıraş Mary Giles, 1944 Amerika doğumludur. Metallerle çalışmayı tercih eden sanatçı, bakır, kalaylı bakır, kurşun, pirinç gibi çeşitli materyelleri kullanmıştır. Bakır ve kalay ve demirin ısıtıldığında şekli ile birlikte renginin değiştiğini çalışmalarında ortaya koymuştur.

Kendinden ve çalışmalarından;

“Çalışmalarım aracılığıyla çevremize ve insan durumuna ilişkin endişelerimi yorumluyorum ve ifade ediyorum. İlişkilerde iletişimi ve samimiyeti araştırdım. Sonuçları figür çalışmalarımda yansıtılıyor. Kabile sanatında gördüğüm yönlülük ve dürüstlüğe hayranım ve bu nitelikleri kendime katmaya çalışıyorum” (<http://www.browngrotta.com>) şeklinde bahsetmiştir.

Resim 53: Mary Giles, Sunrise, Mumlu Keten, Bakır, Demir, 26.25 "x 6.5" x 6.5 ", 2007

Kaynak: <http://www.browngrotta.com/Pages/giles.php>

(Erişim tarihi: 01.06.2019)

Resim 54: Mary Giles, Merkez Kırılma, Mumlu Keten, İnce Demir Tel, Dövülmüş Pirinç Tel, 13.5 "x 17" x 17 "2011

Kaynak: <http://www.browngrotta.com/Pages/giles.php>

(Erişim tarihi: 30.05.2019)

2.2. Dokuma Teknikleri ve Bakır Tel, Farklı Malzeme Kullanımıyla Heykelsi Formda Sanat Çalışmaları

Ruth Asawa

1926 Amerika doğumlu Heykeltıraş ve eğitimci Ruth Asawa, çalışmalarında geleneksel tekniklere meydan okumuştur.

Malzeme ve biçim kavramı üzerinde durduğu çalışmalarına, kullandığı ana malzeme olan tel ve tel heykel gövdesi ile şekil vermiştir. 1946'da Kuzey Carolina'daki Black Mountain College' de eğitim almaya başladı.

Resim 55: Ruth Awasa, 1950

Kaynak: : Ruth Awasa <https://theprimaryessentials.com/blogs/news/inspiration-ruth-asawa>

(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Resim 56: Ruth Awasa, 1955-59 Galvanize Çelik ve Bakır Tel

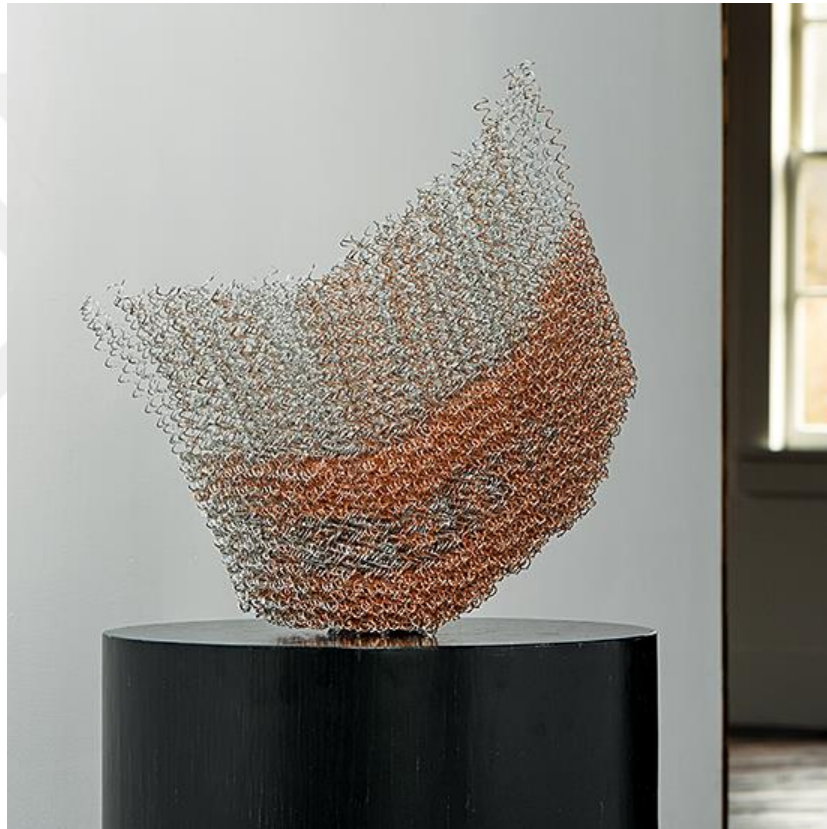
Kaynak: <https://theprimaryessentials.com/blogs/news/inspiration-ruth-asawa>

(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Tsuruko Tanikawa

1944 Japon doğumlu heykeltıraş, çalışmalarında bakır tel, paslanmaz çelik teli kullanmıştır.

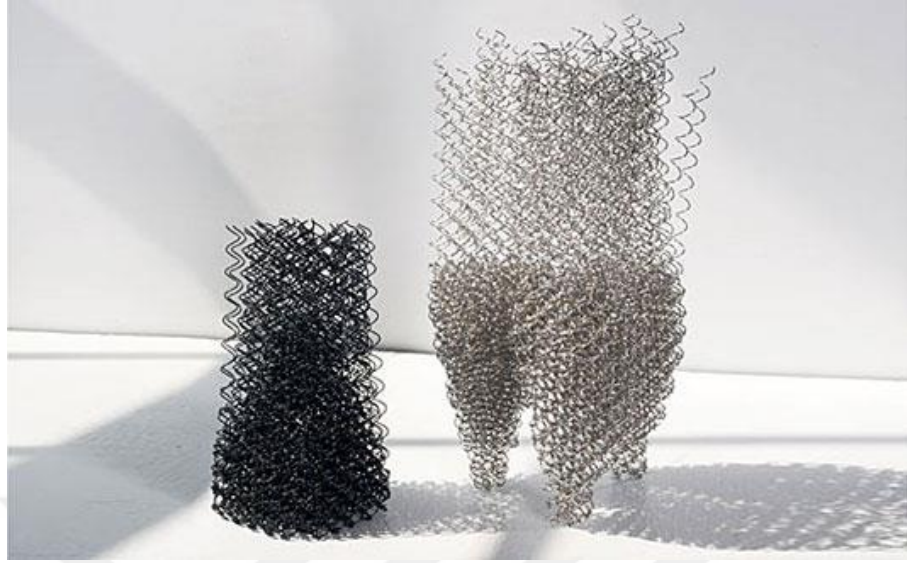
Litvanya’ da düzenlenen 10. Uluslararası Tekstil Minyatürleri Bıanel’inde Sanatsal münhasırlık ödölünü kazanmıştır.

Resim 57: Tsuruko Tanikawa, Fuhkyoh, Bağlantılı Bakır, Paslanmaz Çelik Tel, 14 "x 16.25" x 7 ", 2002

Kaynak: <http://www.browngrotta.com/Pages/tanikawa.php>

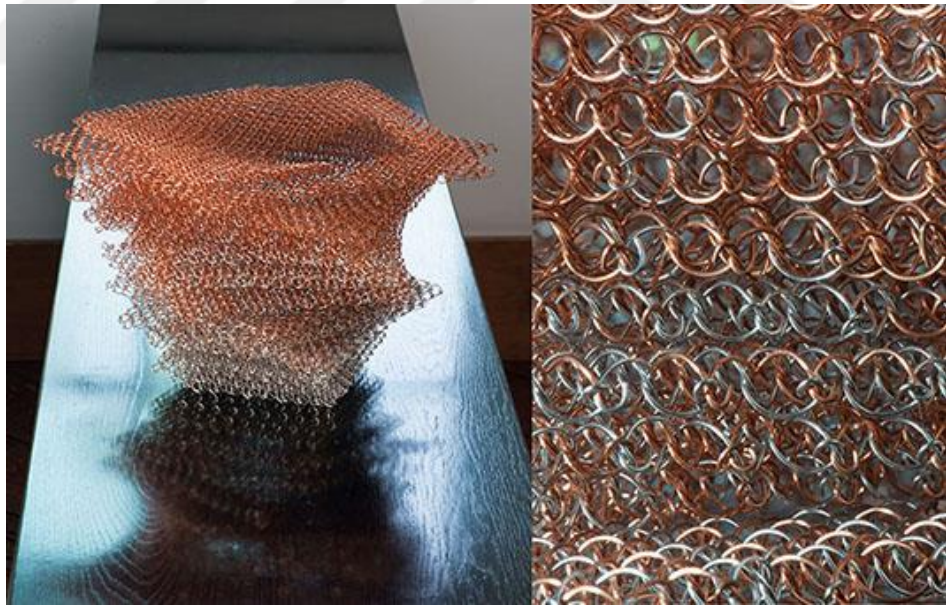
(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Resim 58: Tsuruko Tanikawa, Fuhkyoh, Bakır ve Tel Bağlantılı, 7 "x 4.5" x 4.5 "2004

Kaynak: <http://www.browngrotta.com/Pages/tanikawa.php>

(Erişim tarihi: 30.05.2019)

Resim 59: Tsuruko Tanikawa, Fuhkyoh, Bağlantılı, Bakır ve Paslanmaz Çelik Tel, 15.75 "x 15.75" x 7.25 ", 2012

Kaynak: <http://www.browngrotta.com/Pages/tanikawa.php>

(Erişim tarihi: 30.05.2019)

El Anatsui

1944 Anyako, Gana doğumlu sanatçı, 1996- 2011 yılları Nijerya Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Uygulamalı Sanatlar Bölümü, Heykel Profesörü' dür.

Sanatçı, 2008 yılında Vendik Bieanli, Ömür Boyu Başarı, Altın Aslan ödülünü almıştır.

Alüminyum ve bakır teli kullanarak uyguladığı sanatsal çalışmasının özellikleri; 20 metre genişliğinde enstalasyon çalışmasıdır. Sanatçı kumaş gibi dalgalanan görünüme sahip olması için bakırın bükülebilen özelliğinden yararlanmıştır. Farklı malzemeler kullanılarak yapılan çalışma, kırmızı lekelerden oluşup zemine dökülen ve altın kapaklardan yapılmıştır (Resim:60).

Resim 60: El Anastsui, Kanama Takari, II Alüminyum ve Bakır Tel, 2007

Kaynak: <https://www.tate.org.uk/art/artists/el-anatsui-17306/who-is-el-anatsui>

(Erişim tarihi: 01.06.2019) .

2.3. Tez Kapsamında Bakır Tel ile Sanatsal Dokuma Uygulamaları

Çalışmalarda çıkış noktası Sonbahar, Kış, İlkbahar, Yaz mevsimleridir. Vivaldi'nin 'Dört Mevsim' konçertosu ise çalışmaların ilham kaynağını oluşturmuştur.

Dört mevsim ve bu mevsimlerin vermeye çalıştığı etkiler, uyum ve keşif içinde renk ve doku birlikteliğiyle farklı malzeme olanakları ile anlatılmaya çalışılmıştır.

“Vivaldi, her biri bir mevsimi temsil eden dört konçertodan oluşan “Dört Mevsimi”, 1725 yılında, solo keman ve yaylı çalgılar için bestelemiştir. Her bir konçerto üç bölüme ayrılır; ilki bir “allegro” veya hızlı bölüm, ikincisi “adagio” veya “largo” da denen yavaş bölüm ve üçüncüsü ise sonuçlandırıcı bir allegro” veya “presto finale” dir. Her konçertoya ortamı ve olayları anlatan on dört mısralık bir şiir eşlik eder. Vivaldi mevsimlere özgü olayları, örneğin rüzgârın uğultusunu, yağmurun sesini, kuru yaprakların düşüşünü ve kuşların ötüşünü müzikle adeta resimlemiş, bu nedenle Dört Mevsim, ünlü İtalyan ressam Botiçelli'nin tablolarındaki renklerin müziğe yansması olarak yorumlanmıştır” (Gönenç, 2017: 2)-(www.aydinlik.com.tr).

Tez kapsamında üretilen sanat çalışmalarında, Vivaldi'nin 'Dört Mevsim' eserindeki müziklerle hissettirilen rüzgârın uğultusu, kuru yaprakların düşüşü, fırtına ve yağmurun sesi, kuşların cıvıltısı, toprağın kokusu çalışmalarda; renk, doku eşliğinde, dokuma tekniği ve bakır tel ile birlikte sanatsal uygulama çalışmaları ipliklerle biçime büründürülmüştür.

Resim 61: Sonbahar Çıkış Noktasının Hikâye Panosu,

Ayşe Durmaz, 2019

“Sonbahar veya güz, yaz ile kış ayları arasındaki mevsimdir. Güz, hazan ve bağ bozumu isimleriyle anılır” (<https://nedir.ileilgili.org/g%C3%BCz>). İnsanoğlunun içine kapanmaya başladığı mevsimdir. Yazın yaşadığı heyecanı yavaş yavaş bir kenara bıraktığı, doğadaki en güzel renklerin bir araya geldiği mevsimdir. Hüzün kokar sonbahar veda edilen sadece yaz değildir. Bütün bir yıldır. Yılın bitmek üzere olduğunun habercisidir.

Sonbaharda yeşil renkler yerini sarıya bırakıp doğa somut renklere bürünür. İlkbaharda tekrar canlanacak olan doğa uykuya dalmaya başlar. Altı ay sonra yeniden yeşerecek ve çiçeklenecek ağaçlar döker yapraklarını. Uykuya dalan sadece doğa değildir. İnsanın dışındaki çocuk gürültüleri kaybolur, balkon sefaları sona erer. Evlere kapanır, dışta değil içtedir. Hüzünlü olmasının sebebi budur. İnsanı içe kapatır.

Uygulanan Sonbahar temalı sanatsal dokumalarda 4 farklı renk tonları ile mevsimin renklerini 4 farklı dokuma kumaş üzerinde sonbaharın estetikliği anlatılmak istenmiştir. Ağaçların, toprağın, doğanın dokusu kumaşlara yansıtılmak istenmiştir. 4 farklı dokuma ile anlatılan sonbaharın zengin renk geçişi gözlemlenmiş ve uygulamalara yansımıştır.

Resim 62: Kış Çıkış Noktasının Hikâye Panosu

Ayşe Durmaz, 2019

Eski dilde zemheri diye anılırdı. “Pek çok bitkinin büyümesi yavaşlar hayvanların çoğu kış uykusuna yatar. Kış mevsimi zorluklarla doludur. Kar, yağmur, soğuk, fırtına gibi kelimeler insana çok uzak ve sevimsiz gelse de zorluklarıyla birlikte güzelliklerle doludur” (www.kisacabilgi.com). Kış mevsimi paylaşma mevsimidir. İnsanlar evlerinde daha çok zaman geçirmeye başlar. Bu mevsimde en çok akla gelen, kartopu, kardan adamdır. Bizlere çocukluğumuzu hatırlatır ve içimizi ısıtır. Her taraf bembeyaz ve tertemiz olur.

Uygulanan kış temalı sanatsal dokumalarda kış mevsiminin renkleri kumaş üzerinde anlatılmak istenmiştir. Toprağın, doğanın saf beyaz dokusu kumaşlara yansıtılmıştır. İki farklı dokuma ile anlatılmıştır. Kış mevsimi incelendiğinde, zengin renk geçişi gözlemlenmiş ve uygulamalara yansıtılmıştır.

Resim 63: İlkbahar Çıkış Noktasının Hikâye Panosu

Ayşe Durmaz, 2019

İlkbahar veya ilkyaz, doğa döngüsünde kış ile yaz arasındaki mevsimdir. Diğer mevsimlerden ayıran özelliği, çiçeklerin açması, kuş seslerinin gelmesidir. İlkbahar sıcaklıktır, canlanmadır.

“Çoğu kültürde yeniden doğumun başlangıcıdır. İlkbahar belki de mevsimlerin en güzelidir. Kış ayını terk eden, donmuş olan doğal hayat yeniden yaşama merhaba dercesine büyük bir coşku ile yeniden doğuşu yaşar. Baharın gelmesi aynı zamanda insanların üzerinde muhteşem güzelliklerin olmasını sağlar. Her ne kadar bahar yorgunluğu ve alerjilerin olumsuz etkileri bazı kişileri olumsuz etkilese de yeni aşklar, yeni işler, yeni hayaller hep bu mevsimde başlar, insanın içi içine sığmaz, papatyalar, kelebekler sürekli gökyüzündedir. İlkbaharın gelişi bir mutluluk göstergesidir, bu mutluluk sadece insanlara değil tüm canlılara aittir” (www.yasambu.com).

Uygulanan ilkbahar temalı sanatsal dokumalarda bir sanatsal uygulama ile mevsimin renkleri kumaş üzerinde anlatılmak istenmiştir. Doğanın ısıltısı ve kuşların canlı sesleri, ısıltılı ipliklerin yardımıyla sağlanmıştır. İlkbahar renkleri incelendiğinde, zengin ve canlı renk geçişi gözlemlenmiş ve uygulamalara yansıtılmıştır.

Resim 64: Yaz Çıkış Noktasının Hikâye Panosu

Ayşe Durmaz, 2019

Yaz aylarının sevilme sebebi insanların kendileriyle daha fazla ilgilenmesidir. Kendine daha fazla zaman ayırmasıdır. İster iş ister eğitim amaçlı olsun, tüm yıl ve özellikle soğuk kış günlerinden sonra insanlar daha rahat hareket etmek ve daha mutlu olabilmek için yaz aylarının gelişini dört gözle bekler. Vücudun kış aylarında yorgun düşmesi, kasvetli havanın etkisi, yaz döneminde insan ruhuna yenilenme şansı verir ve en uzun günler yaz mevsimindedir.

İlkbaharda çiçek açan ve meyve veren ağaçlar olgunlaşır. Yaz mevsimi bitkisel gıdalar konusunda en verimli mevsimdir. Yaz renkleri incelendiğinde, zengin, insanın içini ısıtan sıcak ve canlı renk geçişi gözlemlenmiş ve uygulamalara yansıtılmıştır.

2.3.1 Yöntem

Tez kapsamında üretilen çalışmalar için, Sonbahar, Kış, İlkbahar, Yaz çıkış noktası belirlenmiştir. Çıkış noktasına bağlı olarak, dört mevsimden ve Vivaldi'nin Mevsimler Konçertosu'ndan esinlenilerek, malzeme seçimine göre 8 çerçeveli masaüstü el dokuma tezgahında 9 adet sanatsal nitelikte uygulama yapılmıştır.

Uygulamalara geçmeden önce, yine çıkış noktasına bağlı olarak, ana dokumaların oluşturulması aşamasında kullanılacak ipliklerin karar verilmesi. Amacıyla, 8 çerçeveli, masaüstü el dokuma tezgâhında 36.adet deneysel dokuma yapılmıştır

Deneysel doku çalışmalarında farklı malzemelerin kullanımı yaratıcılığı olumlu yönde etkilemiştir. Tahar düzeni sıra tahar olarak belirlenmiştir. Dokumanın doğal yapısı, çözgü ve atkıda kullanılan iplik numaraları, ipliklerin kalınlık ve incelik farklılıkları, deneysel çalışmalar için farklı ve yaratıcı fikirler sağlamıştır. Deneysel çalışma sistemi çok fazla doku araştırmasına olanak verdiğiinden dolayı, malzeme açısından çeşitlilik sağlanıp taslaklar yapılarak çıkış noktasında kullanılacak malzemeler seçilerek uygulamalar gerçekleştirilmiştir.

Tez konusunda belirtildiği gibi; “Dokuma Kumaşlarda Bakır İplik ve Farklı Malzeme Kullanımıyla Oluşturulan Heykelsi Formlarda Tekstil Sanatı Uygulamaları” doğrultusunda sağlanan bilgiler ile belirtilen çıkış noktaları çerçevesinde, deneysel uygulamalar ve deneysel uygulamalarda kullanılan malzemeler seçilerek sanatsal uygulamalar gerçekleştirilmiştir.

4 çıkış noktasından oluşan tez çalışmasının sanatsal dokuma çalışmaları için öncelikle, her mevsim için hazırlanan hikâye panolarından çıkışla, kâğıt üzerinde eskizler hazırlanmıştır.

Sonbahar çıkış noktasında uygulanan sanatsal dokumalarda, ifade edilen hazan ve bağ bozumunu çağrıştıran renk paleti kullanılmış ve sonbaharı anlatan görsellerden

esinlenilmiştir. Çıkış noktasını en doğru yansıtacak duyguları ve estetik kaygıyı ön plana çıkaracak malzemeler seçilmiştir. 8 çerçeveli manuel el tezgahında, dizim sıra tahar ve örgü olarak bezeyağı kullanılmıştır. 4 adet dokuma üretilmiştir.

Kış çıkış noktasında uygulanan sanatsal dokumalarda, doğanın saf beyaz ile renk geçişi ve ışıltılı kar tanelerini çağrıştıran renk paleti kullanılmış ve Kış mevsimini anlatan görsellerden esinlenilmiştir. Çıkış noktasını en doğru yansıtacak malzemeler seçilmiştir. 8 çerçeveli manuel el tezgahında, dizim sıra tahar ve örgü olarak bezeyağı kullanılmıştır. 2 adet sanatsal dokuma üretilmiştir.

İlkbahar çıkış noktasında uygulanan sanatsal dokumalarda, çiçeklerin ışıltısı ve renk geçişi ışıltılı kar tanelerini çağrıştıran renk paleti kullanılmış ve İlkbahar mevsimini anlatan görsellerden esinlenilmiştir. Çıkış noktasını en doğru yansıtacak malzemeler seçilmiştir. 8 çerçeveli manuel el tezgahında, dizim sıra tahar ve örgü olarak bezeyağı kullanılmıştır. 2 adet sanatsal dokuma üretilmiştir.

Yaz çıkış noktasında uygulanan sanatsal dokumalarda, gökyüzünün mavi tonlarını ve doğanın zengin renklerini çağrıştıran renk paleti kullanılmış ve yaz mevsimini anlatan görsellerden esinlenilmiştir. Çıkış noktasını en doğru yansıtacak duyguları ve sanatsal duyguyu ön plana çıkaracak malzemeler seçilmiştir. 8 çerçeveli manuel el tezgahında, dizim sıra tahar ve örgü olarak bezeyağı kullanılmıştır. 2 adet sanatsal dokuma üretilmiştir.

2.3.2.Malzeme

Tasarımları yapılan ve uygulanan kumaşlarda hacimli şekillendirme yapabilmek ve kumaşları sanat objesi formuna dönüştürebilmek amacıyla, ana malzeme olarak kolay şekil alabilen parlak ve sert görünümlü 4 mm bakır tel kullanılmıştır. Bakır tel ile birlikte, çıkış noktasına yönelik yapılan hikâye panoları doğrultusunda,

mevsimleri en doğru yansıtacak renklere ve dokulara sahip pamuk, yün, akrilik ve buklet iplikler kullanılmıştır.

Bakırın tarihini incelediğimizde; “Bakır ilk defa 10.000 yıl önce Ortadoğu’ da küçük dekoratif kolyelerde kullanılmıştır. Tarihi M.Ö 8700 yılına gitmektedir. Bu objeler doğal bakır külçelerin çekilmesiyle elde edilmiştir” (Davis, 2001: 10).

“Tel, sepet işçiliğinde önceleri alışılmadık olan bu materyal günümüzde sektörde önemli yer etmiştir. Bükülebilirliğinin kolaylığı sektörde ilerlemesini sağlamış ve bakır telleri günümüzün aranılan ürünleri arasında yer almasını sağlamıştır. Sarım büyüklükleri ile uzunlukları ölçülen tel materyalleri, daha küçük numaraların daha uzun telleri ifade etmesi şeklinde belirtilir” (Hettmansperger, 2006: 12).

Bakır telin kıvrılabilir, katlanabilme ve hacim kazandırma özellikleri, dokuma kumaşlarda farklı ipliklerle birlikte kullanılmıştır. Bakır telin ile kontrol edilebilir sertliği yumuşatılmış ve sanatsal çalışmalarda farklı malzemeler ile özgün etkiler vurgulanmıştır.

Resim 65: Bakır Bobin Tellerinin Bobin Halindeki Görünümleri

Kaynak: <http://www.polimedimpex.com.tr/urunler/bakir-tel/>

(Erişim Tarihi:26. 04. 2019)

Tez kapsamında çıkış noktasında belirtilen düşünceleri aktarabilmek ve oluşturulmak istenilen heykelsi formlar için, bakır telin sağlam ve sert yapısı, dokumalarda sonradan şekil verilebilen heykelsi formlar yaratmak için en uygun malzemenin 4 mm çapında bakır tel olduğuna karar verilmiştir.

Dokuma kumaşların uygulamalarında 42 farklı özellikte iplik kullanılmıştır. Geleneksel ipliklerden farklı olan ve dokuma tekniğiyle birlikte tez kapsamında ele alınan ‘Bakır Tel’, renk, doku ve teknikler ile sanatsal uygulamalar sunulmuştur.

Resim 66:

%100 Fantezi Renkli

Bukle

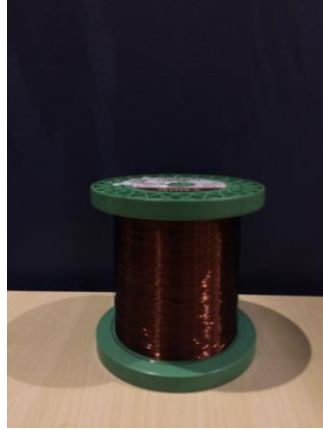
Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 67:

2.9 Akrilik Sim, Pink

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 68:

4 mm Bakır Tel

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 69:

2.2 NM Kelebek Degrade,

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 70:

110 DN Sim, Gold

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 71:

2.9 Akrilik Bukle Sim, Gold

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 72:

60/Y Kurşun Trevira,

Renk; Altın

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 73:

NM 3.5 Passero Viskon

Pes, Vf18,05,04,16

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 74:

NM 3,5 PamukŞönül

Renk; Smoke Blue

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 75:

FL 60/M Kurşun İplik, Lase Pes

Renk;Mor

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 76:

FL 60/Y Kurşun Trevira,
Renk; Mor

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 77:

NM 2.8 Sökülmeyen
Renk; Camel

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 78:

NM 9.6/3 130S Keten

Renk; Baraoua

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 79:

NM. 9,6/3 130S Keten

Renk; Settembre

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 80:

2,9 Akrilik Bukle

Renk; Coral

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 81:

NM 3.3 Flamlı Pioppo

Renk; Petrol

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 82:

NM 3,4 Mikrofiber Akrilik

Renk;75103

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 83:

NM 3,4 Mikrofiber Akrilik,

Renk;75114

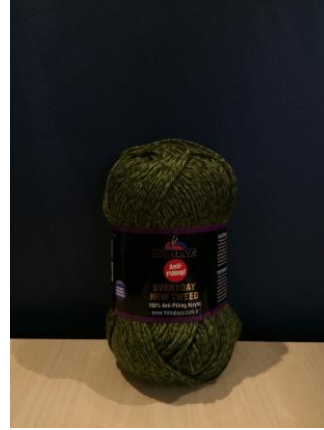
Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 84:

NM 3,4 Mikrofiber Akrilik,
Renk;75107

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 85:

NM 3,4 Mikrofiber Akrilik,
Renk;75106

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 86:

NM 3,4 Mikrofiber Akrilik,
Renk;75127

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 87:

NM 3,4 Mikrofiber Akrilik,
Renk;75102

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 88:

%15 Polyester,

%85 Cotton,

Renk; 2130s

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 89:

100% Mikrofiber Akrilik,

Renk; 297

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 90:

%80 Mikrofiber,

%20 Polyamid,

Renk; 465,46

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 91:

NE 6/2 Pamuk Flame

Renk; Sole,

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 92:
2,3 Selulozik Floş Rafya,
Renk; 169
Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 93:
2,2 Kelebek Degrade
Renk; Mavi
Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 94:
%15 Pes, %85 Cotton,
Renk; Mavi
Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 95:
%90 Pes % 10 Lurex
Renk; Pv02
Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 96:

100% Mikrofiber Akrilik,
Renk; Turuncu
Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 97:

%100 Kâğıt İplik,
Renk; Dv039
Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 98:

4390 Den Tr Pes, Lase
Renk; Champagne
Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 99:

%80 Pamuk % 20 Pes
Makrome El Örgü İpi
Renk; Krem
Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 100:

9,6/3 Keten

Renk; 0517 Krem

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 101:

%100 Pamuk Tek Burgu

5 mm Pamuk Makrome

Renk; Krem

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 102:

6,4 160s Bamboo

Renk; Naturel

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 103:

110 DN Sim,

Renk; Gümüş

Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 104:

%80 Pamuk %20 Pes
4mm Therapy Makrome
Renk; Krem
Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 105:

6/2 Pamuk
Renk; Krem
Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 106:

6/1 Pamuk Flame
Renk; Vanilya
Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Resim 107:

%100 Yün, Bükümsüz
Renk; Krem
Fotoğraf: Ayşe Durmaz, 2019

Tablo 1: Sonbahar Çıkış Noktalı, Dokuma Kumaşlarda Kullanılan İplik Çeşitleri ve Numaraları

Sonbahar Teması Kumaş Numarası	Atkı İpliği	Çözümlü İpliği
1	4 mm Bakır Tel, %100 Polyester Fantezi, Renkli Bukle	6/4 Bamboo Turuncu NM 9,6/3 130S Keten Terracota, NM 9,6/3 130S Keten Cardinale NM 3,5 Akrilik Diva
2	4 mm Bakır Tel, %100 Polyester Fantezi, Renkli Bukle 110 DN Sim, Gold	4 mm Bakır Tel 2,9 Akrilik Bukle Turuncu, Yeşil, Kırmızı, A. Turuncu, Olina NM 9,6/3 Hardal NM 6,2 Pamuk Flament Senappe
3	4 mm Bakır Tel NM 3,5 Akrilik NM 3,5 Passero Viskon Polyester 2,9 Akrilik Bukle Yün İplik	4 mm Bakır Tel NM 3,5 Akrilik
4	4 mm Bakır Tel, NM 3,4 Mikrofiber Akrilik x 4	4 mm Bakır Tel, NM 9,6/3 keten x 4 2,9 Akrilik Bukle

Tablo 2: Kış Çıkış Noktalı, Dokuma Kumaşlarda Kullanılan İplik Çeşitleri ve Numaraları

Kış Teması Kumaş Numarası	Atkı İpliği	Çözü İpliği
1	4 mm Bakır Tel, 18/3 Ham Pamuk 5 mm Bükümsüz Pamuk	4 mm Bakır Tel, 18/3 Ham Pamuk
2	4 mm Bakır Tel 2.9 Akrilik Bukle Sim, Gold	4 mm Bakır Tel

Ayşe Durmaz, 2019

Tablo 3: İlkbahar Çıkış Noktalı, Dokuma Kumaşlarda Kullanılan İplik Çeşitleri ve Numaraları

İlkbahar Teması Kumaş Numarası	Atkı İpliği	Çözü İpliği
1	4 mm Bakır Tel, 110 DN MX Type Sim, Gold NM 3/1 Pamuk Şönül, Smoke Blue NM 3,4 Mikrofiber Akrilik, 75107 NM 3.3 Flamlı Pioppo, Petrol 100% Mikrofiber Akrilik, 297 NM 3.5 Passero Viskon PES, Vf18, Vf05, Vf04, Vf16 NM 3,4 Mikrofiber Akrilik, 751027 2.9 Akrilik Bukle Sim, Pink 2.2 NM Kelebek Degrade, K12 NM. 9,6/3 130S Keten, Settembre, NM 3,4 Mikrofiber Akrilik, 75103,	4 mm Bakır Tel

Ayşe Durmaz, 2019

Tablo 4: Yaz Çıkış Noktalı, Dokuma Kumaşlarda Kullanılan İplik Çeşitleri ve Numaralar

Yaz Teması Kumaş Numarası	Atkı İpliği	Çözü İpliği
1	Rafya Kâğıt Şerit İplik %100 Kâğıt İplik, Dv041 NM 3.5 Passero Viskon PES, Vf04 %15 Polyester, %85 Cotton, Mavi 2.2 NM Kelebek Degrade %100 Kâğıt İplik, Dv039 100% Mikrofiber Akrilik, 297 %15 Polyester, %85 Cotton, 2130,2171	4 mm Bakır Tel
2	NM 3,5 Pamuk Şönül, Smoke Blue 2.2 Kelebek Degrade, Mavi NM 3.3 Flamlı Pioppo, Petrol %15 Polyester, %85 Cotton, Mavi %90 Pes %10 Lurex, Pv02	4 mm Bakır Tel

Ayşe Durmaz, 2019

2.3.3. Deneysel Kumaşlar ve Değerlendirilmesi

Deneysel kumaşlar, mevsimler çıkış noktasına bağlı olarak, üç farklı çözgüde dokunmuştur. Her bir kumaş, ilk çözgüde 10 cm eninde, 2 metre boyutundadır. 10 cm eninde 20 cm boyutunda 10 adet farklı kumaştan oluşmaktadır. İkinci çözgüde ise 20 cm eninde, 2 metre 20 cm boyutundadır. 20 cm eninde 25 cm boyutunda 11 adet farklı kumaştan oluşmaktadır. Üçüncü çözgüde ise, 10 cm eninde 2 metre boyutundadır. 10 cm en 15 cm boyutlarında 14 adet kumaş üretilmiştir.

Tablo 5 de, sonbahar çıkış noktasına göre dokunan kumaşlar, 1- 21 arasında olan dokumalardır ve (Resim: 108 – 128) arasındaki görseller bu kumaşlara aittir. Tablo 6' ya ait kış çıkış noktasına ait deneme kumaş 22 ve 36' ya ait kumaşlardır. görselleri (Resim: 129 – 143) arasında yer almaktadır.

Deneysel kumaşlarda bakır tel kullanılarak sadece 1 adet kumaş dokunmuştur. Bakır telin farklı malzeme ile birlikteliğini ve hacim verebilme özelliğinin ne olacağını incelemek amacıyla dokunan kumaş, 20 cm eninde, 25 cm boyutundadır. Kumaşın teknik özellikleri, (tablo: 6)' da 23 numaralı kumaşta, görseli ise (Resim: 130) da yer almaktadır.

Deneysel dokumalar, ana uygulamaları için, sonbahar, kış, çıkış noktası kapsamında, ilkbahar ve yaz için de malzeme, örgü, teknik birlikteliğiyle elde edilen doku ve görünüm özellikleri açısından bir yol gösterici olmuştur. Ana uygulamalar 36 adet deneysel dokumadan seçimler ve esinlemelerle üretilmiştir.

Tablo 5: Sonbahar Çıkış Noktası, Deneysel Dokumaların Teknik Özellikleri

Deneysel Kumaş Numaraları	Teknik: 8 Çerçevesiz Manuel El Dokuma Tezgâhı	
	Kumaş Yapısı: Tek Katlı Dokuma Kumaş	
	Örgü: Bezayağı	
	Çözümlü İpliği	Atkı İpliği
1	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun
2	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black
3	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun
4	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun
5	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez	NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj

	2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun
6	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	2.9 Akrilik Bukle 210, Red
7	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez	2.9 Akrilik Bukle 210, Red NM 3,5 Passero Viskon Pes
	2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	
8	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	6/1 Pamuk Flame, Krem
9	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	NM 3,5 Passero Viskon Pes NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black
10	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun

		NM 3,3 Akrilik Gedi,Sarı
11	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	6/1 Pamuk, Black
12	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	2.9 Akrilik Bukle 210, Red NM 3,5 Passero Viskon Pes
13	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	240/144 İpeksi Hava Texture Rose NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun
14	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	NM 3,5 Passero Viskon Pes 2.9 Akrilik Bukle Sarı
15	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	NM 6.1 Pamuk Krem
16	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818	NM 6.1 Pamuk Krem

	Güvez NM 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj NM 2.9 Akrilik Bukle 210, Red NM2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	
17	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	8/2 Merserize Pamuk Pink
18	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black
	NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun
19	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun
20	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj 2.9 Akrilik Bukle 210, Red 2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black
21	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj	NE 6/2 Pamuk Flame, 010 Black NE 6/2 Pamuk Flame, 818 Güvez 2.9 Akrilik Bukle, 435 Oranj

2.9 Akrilik Bukle 210, Red	2.9 Akrilik Bukle 210, Red
2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun	2.9 Akrilik Bukle 715, Yosun
Ayşe Durmaz, 2019	

Resim 108: Deneyisel Kumaş 1,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 109: Deneyisel Kumaş 2,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 110: Deneyisel Kumaş 3,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 111: Deneyisel Kumaş 4,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 112: Deneysel Kumaş 5,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 113: Deneysel Kumaş 6,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 114: Deneysel Kumaş 7,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 115: Deneysel Kumaş 8,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim116: Deneysel Kumaş 9,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 117: Deneysel Kumaş 10,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 118: Deneysel Kumaş 11,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim119: Deneysel Kumaş 12,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 120: Deneysel Kumaş 13,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 121: Deneysel Kumaş 14,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 122: Deneysel Kumaş 15,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 123: Deneysel Kumaş 16,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim124: Deneysel Kumaş 17,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 125: Deneysel Kumaş 18,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 126: Deneysel Kumaş 19,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim127: Deneysel Kumaş 20,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim128: Deneysel Kumaş 21,
Ayşe Durmaz, 2019

Tablo 6: Kış Çıkış Noktası, Deneysel Dokumaların Teknik Özellikleri

Deneysel Kumaş Numaraları	Teknik: 8 Çerçevesiz Manuel El Dokuma Tezgâhı	
	Kumaş Yapısı: Tek Katlı Dokuma Kumaş	
	Çözümlü İpliği	Atkı İpliği
22	NE 6/2 Pamuk, Krem	%100 Pamuk Tek Burgu, 5 mm %80 Pamuk %20 Pes, 4 mm TherapyMakrome,Krem. %100 Yün, Bükümsüz, Krem. 6/2 Pamuk Flame, Kemik
23	NE 6/2 Pamuk, Krem 4 mm Bakır Tel	NE 6/2 Pamuk, Krem 110 DN Sim, Gümüş %100 Pamuk Tek Burgu 5 mm Pamuk Makrome, Krem
24	NE 6/2 Pamuk, Krem	6,4 160s Bamboo, Naturel
25	NE 6/2 Pamuk, Krem	4390 DEN Tr Pes, Lase, Champange
26	NE 6/2 Pamuk, Krem	4390 DEN Tr Pes, Lase, Champange
27	NE 6/2 Pamuk, Krem	%100 Merinos Keçe Yünü
28	NE 6/2 Pamuk, Krem	%100 Yün, Bükümsüz, Krem 110 DN Sim, Gold
29	NE 6/2 Pamuk, Krem	6/1 Pamuk Flame, Krem %100 yün, Bükümsüz, Krem 110 DN Sim, Gold
30	NE 6/2 Pamuk, Krem	110 DN Sim, Gold, 6/1 Pamuk Flame, Krem
31	NE 6/2 Pamuk, Krem	%100 Yün, Bükümsüz, Krem
32	NE 6/2 Pamuk, Krem	%100 Yün, Bükümsüz, Krem NE 6/2 Pamuk, Krem
33	NE 6/2 Pamuk, Krem	%80 Pamuk %20 Pes, Krem
34	NE 6/2 Pamuk, Krem	%80 Pamuk %20 Pes, Krem %100 Merinos Keçe Yünü
35	NE 6/2 Pamuk, Krem	%100 Pamuk Tek Burgu 5 mm Pamuk Makrome, Krem
36	NE 6/2 Pamuk, Krem	%100 Pamuk Tek Burgu, 5 mm Pamuk Makrome, Krem

Resim 129: Deneysel Kumaş 22,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 130: Deneysel Kumaş 23,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 131: Deneysel Kumaş 24,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 132: Deneysel Kumaş 25,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 133: Deneysel Kumaş 26,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 134: Deneysel Kumaş 27,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim135: Deneysel Kumaş 28,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim136: Deneysel Kumaş 29,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 137: Deneysel Kumaş 30,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 138: Deneysel Kumaş 31,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 139: Deneysel Kumaş 32,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 140: Deneysel Kumaş 33,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim141: Deneysel Kumaş 34,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 142: Deneysel Kumaş 35,
Ayşe Durmaz, 2019

Resim 143: Deneysel Kumaş 36,
Ayşe Durmaz, 2019

2.3.4. Oluşturulan Sanatsal Çalışmalar ve Değerlendirilmesi

Tez kapsamında 9 adet ana uygulama yapılmıştır. Kumaşlar, aynı tahar planı üzerinde farklı iplik numaralarına sahip çözümlerle 8 çerçeveli manuel dokuma tezgahında dokunmuştur. Dokumalara ait, teknik, kumaş yapısı, çözgü, atkı iplik türleri ve numaraları, tahar, örgü ve boyut bilgilerinin yer aldığı 9 adet tablo yapılmıştır. (Tablo: 7 – Tablo: 15). Dokumaların çözgü hazırlığı, çıkış noktaları doğrultusunda, renk, doku çerçevesinde seçilen iplikler ile sağlanmıştır. Her dokuma için ayrı çözgü çalışmaları yapılmıştır. Tek katlı yapıya sahip olan dokumaların çözümlerinde ve atkılarında 4 mm çapında bakır tel kullanılmıştır. Uygulama çalışmalarının ölçüleri doğrultusunda 50 numara taraktan 2’li ve tek geçirilmiştir.

Bezayağı örgüsü ile dokunan kumaşlar iplik kalınlıkları ve incelikleri farklı olsa da yüzeye yansıyan görünimleri her uygulamada farklılıklar göstermiştir. Sıklık farklılıklarının olduğu dokuma uygulamalarında, farklı iplik ve örgünün aynı kullanıldığı dokumalarda farklı yüzey görünümünün elde edildiği gözlenmiştir. Şekillenebilir özelliği olan kumaşlar dokunduktan sonra, elle müdahale sonucu hacimli yeni biçime dönüştürülmüştür.

Dokumaların çözgü hazırlığı, çıkış noktaları doğrultusunda renk, doku çerçevesinde seçilen ipliklerle sağlanmıştır. Her dokuma için ayrı çözgü çalışmaları yapılmıştır.

Resim 144: Çözgü Tahtasında Hazırlık,

Ayşe Durmaz, 2019

Resim 145: Hazırlanan Çözü,
Ayşe Durmaz, 2019

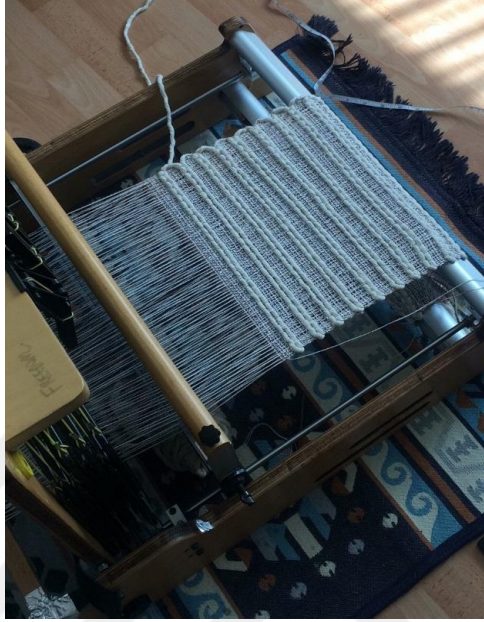

Resim 146: Sumak İşlemi
Ayşe Durmaz, 2019

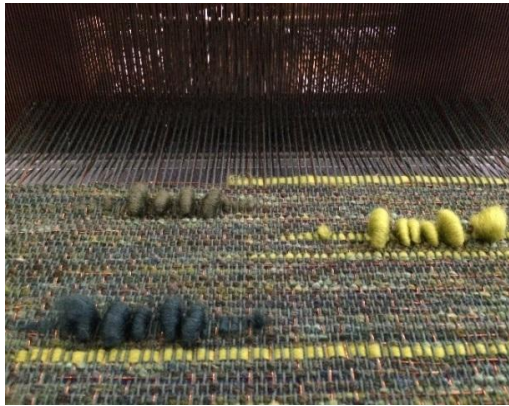
Resim 147: Dokuma
Tezgâh Görünümü
Ayşe Durmaz, 2019

(Resim:148 – 149) da çözgü hazırlığı sonrası, Tezgah üzerinde kumaşın dokuma süreçleri görölmektedir..

Resim148: Tezgâh Üzerinde Kumaşın Görünümü

Ayşe Durmaz, 2019

Resim 149: Tezgâh Üzerinde Kumaşın Görünümü

Ayşe Durmaz, 2019

Çıkış noktalarına bağlı kalarak oluşturulan ana uygulamalar 9 sanatsal çalışmadan oluşmaktadır. Öncelikle, dokumaların detay görselleri ve tabloların görünümüleri yer almaktadır. Tabloların bitiminde dokumaların değerlendirilmesine yer verilmiştir.

Resim 150: Uygulama 1, Sonbahar Çıkış Noktası,
Detay Görüntüsü,
Ayşe Durmaz, 2019

Tablo 7: Uygulama 1 Teknik ve Görünüm Özellikleri

Uygulama 1	
Teknik	Armür (8 Çerçeveli El Dokuma Tezgâhı)
Kumaş yapısı	Tek Katlı Dokuma Kumaş
Çözüğü	6/4 Bamboo Turuncu NM 9,6/3 130S Keten Terracota NM 9,6/3 130S Keten Cardinale NM 3,5 Akrilik Diva
Atkı	4 mm Bakır Tel, %100 Polyester Fantezi, Renkli Bukle
Çözüğü sıklığı	5 Tel /cm Toplam 145 Tel
Tahar	Sıra Tahar 1 2 3 4 5 6 7 8
Örgü	Bezeyağı
Boyut	27 cm En, 265 cm Boy

Ayşe Durmaz, 2019

Resim 151: Uygulama 2, Sonbahar Çıkış Noktası,
Detay Görüntüsü,
Ayşe Durmaz, 2019

Tablo 8: Uygulama 2 Teknik ve Görünüm Özellikleri

Uygulama 2	
Teknik	Armür (8 Çerçeveseli El Dokuma Tezgâhı)
Kumaş yapısı	Tek Katlı Dokuma Kumaş
Çözüğü	4 mm Bakır Tel 2,9 Akrilik Bukle Turuncu, Yeşil, Kırmızı, Olina NM 9,6/3 Hardal NM 6,2 Pamuk Flament Senappe
Atkı	4 mm Bakır Tel, %100 PES Renkli Bukle 110 DN Sim, Gold
Çözüğü sıklığı	5 Tel /cm Toplam 127 Tel
Tahar	Sıra Tahar 1 2 3 4 5 6 7 8
Örgü	Bezeyağı
Boyut	22 cm En,150 cm Boy

Ayşe Durmaz, 2019

Resim 1082: Uygulama 3, Sonbahar Çıkış Noktası,
Detay Görüntüsü,
Ayşe Durmaz, 2019

Tablo 9: Uygulama 3 Teknik ve Görünüm Özellikleri

Uygulama 3	
Teknik	Armür (8 Çerçeveli El Dokuma Tezgâhı)
Kumaş yapısı	Tek Katlı Dokuma Kumaş
Çözüğü	4 mm Bakır Tel NM 3,5 Akrilik
Atkı	4 mm Bakır Tel NM 3,5 Akrilik NM 3,5 Passero Viskon Polyester 2,9 Akrilik Bukle Yün İplik
Çözüğü sıklığı	5 Tel/cm Toplam 150 Tel
Tahar	Sıra Tahar 1 2 3 4 5 6 7 8
Örgü	Bezayağı
Boyut	31 cm En, 200 cm Boy

Ayşe Durmaz, 2019

Resim 153: Uygulama 4, Sonbahar Çıkış Noktası,
Detay Görüntüsü,
Ayşe Durmaz, 2019

Tablo 10: Uygulama 4 Teknik ve Görünüm Özellikleri

Uygulama 4	
Teknik	Armür (8 Çerçeveli El Dokuma Tezgâhı)
Kumaş yapısı	Tek Katlı Dokuma Kumaş
Çözü	4 mm Bakır Tel, NM 9,6/3 Keten x 4 2,9 Akrilik Bukle
Atkı	4 mm Bakır Tel, NM 3,4 Mikrofiber Akrilik x 4
Çözü sıklığı	5 Tel/ cm Toplam 110 Tel
Tahar	Sıra Tahar 1 2 3 4 5 6 7 8
Örgü	Bezayağı
Boyut	22 cm En, 315 cm Boy

Ayşe Durmaz, 2019

Resim 154: Uygulama 5, Kış Çıkış Noktası,
Detay Görüntüsü,
Ayşe Durmaz, 2019

Tablo 11: Uygulama 5 Teknik ve Görünüm Özellikleri

Uygulama 5	
Teknik	Armür (8 Çerçeveli El Dokuma Tezgâhı)
Kumaş yapısı	Tek Katlı Dokuma Kumaş
Çözü	4 mm Bakır Tel, 18/3 Ham Pamuk
Atkı	4 mm Bakır Tel, 18/3 Ham Pamuk, 5 mm Bükümsüz Pamuk
Çözü sıklığı	5 Tel/ cm Toplam 150 Tel
Boyut	28 cm En, 130 cm Boy

Ayşe Durmaz, 2019

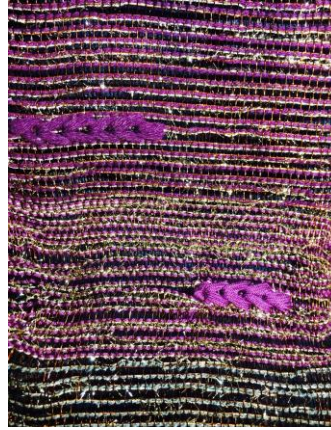

Resim 155: Uygulama 6, Kış Çıkış Noktası,
Detay Görüntüsü,
Ayşe Durmaz, 2019

Tablo 12: Uygulama 6 Teknik ve Görünüm Özellikleri

Uygulama 6	
Teknik	Armür (8 Çerçeveseli El Dokuma Tezgâhı)
Kumaş yapısı	Tek Katlı Dokuma Kumaş
Çözü	4 mm Bakır Tel
Atkı	4 mm Bakır Tel, 2.9 Akrilik Bukle Sim, Gold Yün İplik
Çözü sıklığı	5 Tel/ cm
Tahar	Sıra Tahar 1 2 3 4 5 6 7 8
Örgü	Bezayağı
Boyut	20 cm En, 100 cm Boy

Ayşe Durmaz, 2019

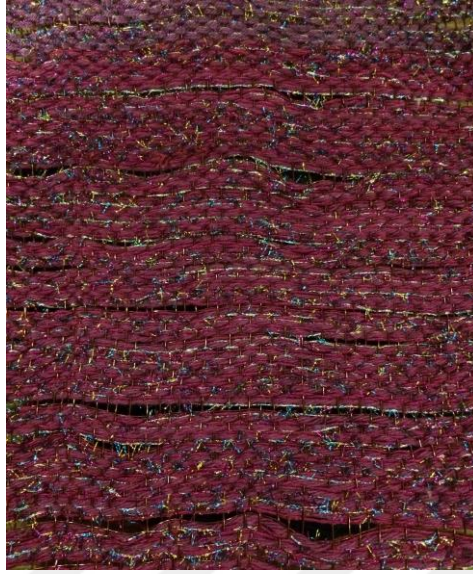

Resim156: Uygulama 7, İlkbahar Çıkış Noktası,
Detay Görüntüsü,
Ayşe Durmaz, 2019

Tablo 13: Uygulama 7 Teknik ve Görünüm Özellikleri

Uygulama 7	
Teknik	Armür (8 Çerçeveli El Dokuma Tezgâhı)
Kumaş yapısı	Tek Katlı Dokuma Kumaş
Çözü	4 mm Bakır Tel
Atkı	4 mm Bakır Tel, 110 DN MX Type Sim, Gold, NM 3/1 Pamuk Şönil Smoke Blue, NM 3,4 Mikrofiber Akrilik, 75107 NM 3.3 Flamlı Pioppo, Petrol 100% Mikrofiber Akrilik, 297 NM 3.5 Passero Viskon PES, NM 3,4 Mikrofiber Akrilik, 751027 2.9 Akrilik Bukle Sim, Pink, Coral 2.2 NM Kelebek Degrade, K12 NM. 9,6/3 130S Keten; Settembre, NM 3,4 Mikrofiber Akrilik, 75103, 60/Y Kurşun Trevira, Altın
Çözü sıklığı	5 Tel/ cm
Tahar	Sıra Tahar 1 2 3 4 5 6 7 8
Örgü	Bezayağı
Boyut	22 cm En, 180 cm Boy

Ayşe Durmaz, 2019

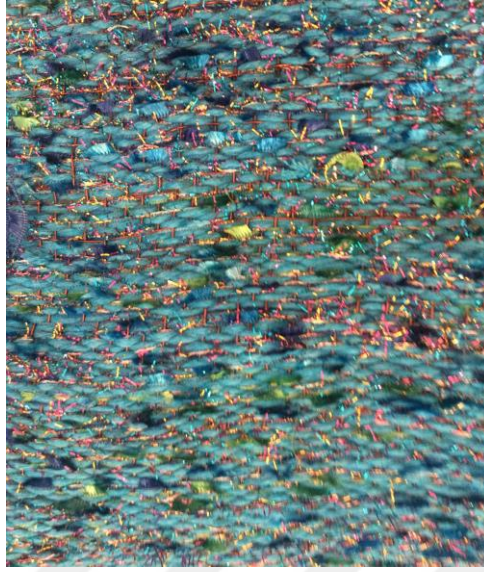

Resim 157: Uygulama 8, Yaz Çıkış Noktası,
Detay Görüntüsü,
Ayşe Durmaz, 2019

Tablo 14: Uygulama 8, Teknik ve Görünüm Özellikleri

Uygulama 8	
Teknik	Armür (8 Çerçeveli El Dokuma Tezgâhı)
Kumaş yapısı	Tek Katlı Dokuma Kumaş
Çözü	4 mm Bakır Tel
Atkı	4 mm Bakır Tel, Rafya Kâğıt Şerit İplik %100 Kâğıt İplik, Dv041 NM 3.5 Passero Viskon PES, Vf04 %15 Polyester, %85 Cotton, Mavi 2.2 NM Kelebek Degrade %100 Kâğıt İplik, Dv039 100% Mikrofiber Akrilik, 297 %15 Polyester, %85 Cotton, 2130,2171
Çözü sıklığı	5 Tel/ cm
Tahar	Sıra Tahar 1 2 3 4 5 6 7 8
Örgü	Bezayağı
Boyut	27 cm En, 150 cm Boy

Ayşe Durmaz, 2019

Resim 158: Uygulama 9, Yaz Çıkış Noktası,
Detay Görüntüsü,
Ayşe Durmaz, 2019

Tablo 15: Uygulama 9 Teknik ve Görünüm Özellikleri

Uygulama 9	
Teknik	Armür (8 Çerçeveli El Dokuma Tezgâhı)
Kumaş yapısı	Tek Katlı Dokuma Kumaş
Çözüğü	4 mm Bakır Tel
Atkı	4 mm Bakır Tel, NM 3,5 Pamuk Şönil, Smoke Blue 2.2 Kelebek Degrade, Mavi NM 3.3 Flamlı Pioppo, Petrol %15 Polyester, %85 Cotton, Mavi %90 Pes %10 Lurex, Pv02
Çözüğü sıklığı	5 Tel/ cm
Tahar	Sıra Tahar 1 2 3 4 5 6 7 8
Örgü	Bezayağı
Boyut	17 cm En, 147 cm Boy

Ayşe Durmaz, 2019

Resim 159: Uygulamaların Toplu Görünümü

Uygulama 1: Sonbahar Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 1, Ayşe Durmaz, 2019

Sonbahar çıkış noktası kapsamında uygulanan özgün 4 adet dokuma, çıkış noktası sonbahar’ da belirlenen renkler doğrultusunda, her biri farklı çözümler hazırlanarak dokunmuştur.

Uygulama 1, sıra tahar ile farklı çözgü ve atkı iplik numarası ve de özelliklerine sahip iplikler ile 8 çerçeveli el dokuma tezgahında dokunmuştur. Kumaş yapısı olarak tek katlı yapıya sahiptir. Çözgüsünde; 6/4 Bamboo iplik, NM 9,6/3 130S Keten ve NM 9,6/3 130S Keten iplik kullanılmıştır. Çözgü de bakır tel kullanılmamıştır. Atkı da, çözgüdeki iplikler ile birlikte her atkı ipliği ile beraber 4 mm bakır tel kullanılmıştır. Bezayağı örgüsü ile dokunan kumaş, sonbahar mevsiminin sıcaklığını seçilen renklerle birlikte sunmuştur. Boyut olarak 27 cm en ve 265 cm boy ölçüsü tercih edilmiştir. Dokuma tezgahından çıktıktan sonra el ile müdahale edilerek istenilen heykelsi hacimli form elde edilmiştir.

Uygulama 2: Sonbahar Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 2,
Ayşe Durmaz, 2019

Uygulanan 2. olarak isimlendirilen dokuma, Sonbahar çıkış noktasında, bahsedilen renkler doğrultusunda, çözgü iplikleri 4 mm bakır tel, 2,9 Akrilik Bukle Turuncu, Yeşil, Kırmızı, Olina, NM 9,6/3 Hardal, NM 6,2 Pamuk Flament, Senappe özelliklerindeki ipliklerden oluşmaktadır.

Atkıda; 4 mm bakır tel, %100 PES Renkli Bukle, 110 DN Sim, Gold, iplik kullanılmıştır.

Bezayağı örgüsü ile dokunan kumaş, sonbahar mevsiminin hissettirdiği yağmur dokusu ve ışıltıyı seçilen malzemeler ile yansıtmak istenmiştir. Boyut olarak 22 cm en ve 265 cm boy ölçüsü tercih edilmiştir. Dokuma tezgahından çıktıktan sonra el ile müdahale edilerek istenilen heykelsi form yakalanmıştır.

Uygulama 3: Sonbahar Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 3,
Ayşe Durmaz, 2019

Sonbahar çıkış noktasının 3. dokuması, çözgüde; 4mm bakır tel, NM 3,5 akrilik, atkıda; 4 mm bakır tel, NM 3,5 Akrilik, NM 3,5 Passero Viskon PES, 2,9 Akrilik Bukle iplik ve farklı iplik numaralarına, dokularına sahip iplikler ile sonbahar çıkış noktasına bağlı olarak, sonbaharın yeşil tonlarında renk geçişleri anlatılmıştır. Bezayağı örgüsü ile dokunan kumaşta boyut olarak 31 cm en, 200 cm boy ölçüsü tercih edilmiştir.

Uygulama 4: Sonbahar Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 4,
Ayşe Durmaz, 2019

Sonbahar çıkış noktalı uygulama 4'ün çözgüsünde 4 mm bakır tel, NM 9,6/3 Keten, 2,9 NM Akrilik Bukle iplikleri kullanılmıştır. Atkısında 4 mm bakır tel, 3,4 NM Microfiber Akrilik, tekrar iplikleri kullanılmıştır. Bezayağı örgüsü ile dokunmuştur. çözgüdeki iplikler ile birlikte her atkı ile beraber 4 mm bakır tel kullanılarak dokunmuştur. Boyut olarak 22 cm en ve 315 cm boy ölçüsü tercih edilmiştir. Dokuma tezgahından çıktıktan sonra el ile müdahale edilerek istenilen heykelsi ve hacimli form elde edilmiştir.

Uygulama 5: Kış Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 5,
Ayşe Durmaz, 2019

Uygulamada 5’ te dokunan kış mevsiminin kumaşında çözgüde 4 mm bakır tel ile birlikte 8/3 ham pamuk kullanılmıştır. Atkı da 4mm bakır tel, 8/3 ham pamuk 5 mm bükümsüz pamuk kullanılmıştır. Kumaşt, toprağın doğanın saf beyaz dokusu anlatılmak istenmiştir. Dokuma kumaşın boyutları 28 cm en, 30 cm boy ölçülerindedir.

Uygulama 6: Kış Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 6,
Ayşe Durmaz, 2019

Uygulama 6’da dokunan kış mevsiminin dokumasında, çözgü de 4 mm bakır tel kullanılmıştır. Kar tanelerinin parlaklığı atkıda kullanılan 2.9 akrilik bukle sim ile sağlanmıştır. Bakır telin kontrol edilebilir sertliğiyle, doğal malzeme olan yün ile birleşmesiyle kumaşta oluşan yumuşaklığı bir araya getirilerek, zıt malzemelerin birleşiminde hacimli, sert-yumuşak dokuların bir arada bulunduğu sanatsal dokuma elde edilmiştir.

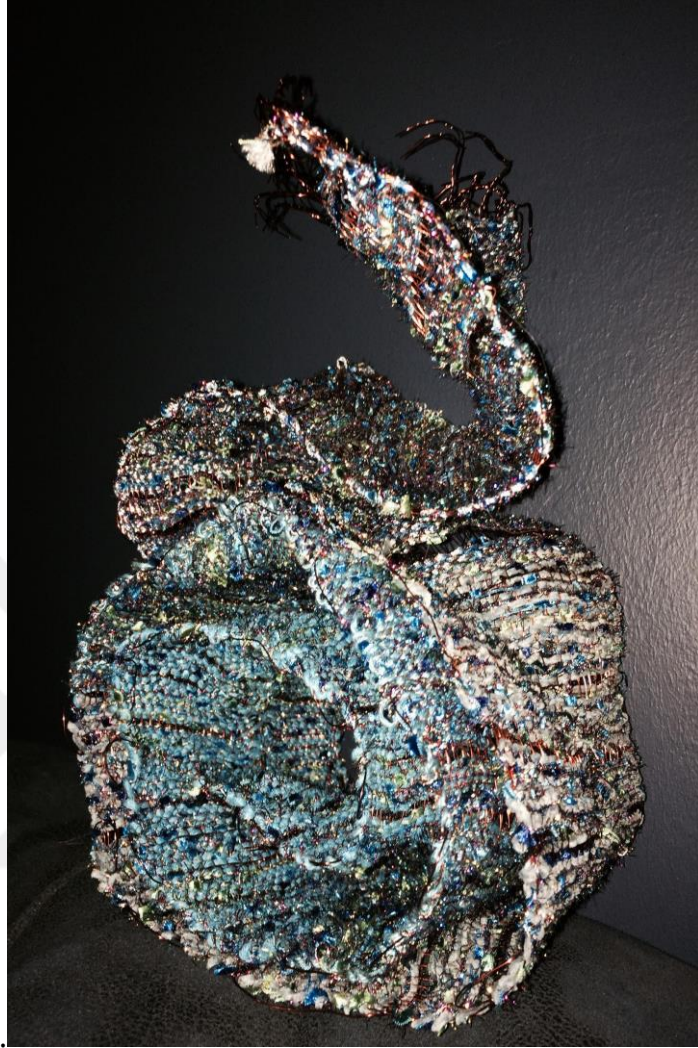
Uygulama 7: İlkbahar Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 7,
Ayşe Durmaz, 2019

7. uygulamanın çıkış noktası olan ilkbahar, mevsimin renkleri dokuma üzerinde farklı özelliklerdeki ipliklerin geçişleriyle anlatılmak istenmiştir. Doğanın ısıltısı ve kuşların canlı sesleri, ısıltılı ipliklerin yardımıyla sağlanmıştır. İlkbahar renkleri incelendiğinde, canlı renk geçişi gözlemlenmiş ve uygulamanın çözgüsünde 4mm bakır tel kullanılmıştır. Atılan atkı malzemelerinde 4 mm bakır tel ,110 DN mx type Sim, Gold, NM 3/1 Pamuk Şönil, Smoke Blue, NM 3,4 Mikrofiber Akrilik, NM 3.3 Flamlı Pioppo, Petrol, 100% Mikrofiber Akrilik, NM 3.5 Passero Viskon PES, NM 3,4 Mikrofiber Akrilik, 2.9 Akrilik Bukle, Coral, 2.9 Akrilik Bukle Sim, 2.2 NM Kelebek Degrade, NM. 9,6/3 130S Keten, NM 3,4 Microfiber Akrilik, 60/Y Kurşun Trevira, Altın renk kullanılarak ilkbahar mevsiminin görselliği anlatılmıştır.

Uygulama 8: Yaz Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 8,
Ayşe Durmaz, 2019

8 numaralı uygulamada, yaz çıkış noktasını yansıtan Yaz dokumalarında, canlı renkler seçilmiştir. Renk paletindeki tüm renklerin en canlı tonları bu temada kullanılmıştır. Çözüğü tamamen 4 mm bakır tel, atkıda farklı özelliklere sahip olan çeşitli iplikler kullanılmıştır. Rafya kâğıt şerit iplik, %100 kâğıt iplik, NM 3.5 Passero Viskon PES, %15 Polyester %85 Cotton, 2.2 NM Kelebek Degrade, %100 Kağıt iplik, 100% Mikrofiber Akrilik iplikler, 4 mm bakır tel ile birlikte dokunmuştur. Çalışma 27 cm en, 150 cm boy ölçülerindedir.

Uygulama 9: Yaz Çıkış Noktası, Sanatsal Çalışma Değerlendirilmesi 9,
Ayşe Durmaz, 2019

Tez kapsamında uygulanan son dokuma olan yaz çıkış noktalı 8 numaralı çalışma, hikâye panosundan seçilen mavi tonlarının renk geçişleriyle anlatılmak istenmiştir. Çözüğü 4 mm bakır tel olan uygulamanın atkı iplikleri ise mavi tonlarının farklı malzemeler ile birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Yaz mevsimi, 4 mm bakır tel, NM 3,5 Pamuk Şönil, Smoke Blue, 2.2 kelebek degrade, mavi, NM 3.3 Flamlı pioppo, petrol, %15 Polyester, %85 Cotton, Mavi, %90 Pes %10 Lurex kullanılan doku ve renkleriyle anlatılmıştır.

SONUÇ

Dokuma, insanlık tarihi kadar eski bir geçmişe sahiptir. Geçmişten günümüze devam eden, örtünme ve barınma gibi ihtiyaçların giderilmesi gibi temel gereksinimleri karşılamak için kullanılan, kültür ile birlikte ihtiyaçlar doğrultusunda gelişen bir anlayıştır. Dokuma, çözgü ve atkı ipliklerinin birbiri ile kesişerek bağlantı oluşturması sonucu oluşan tekstil yapısıdır.

Bauhaus anlayışı ile dokuma kumaşlarda yenilikçi düşünceler ortaya konulmuştur. Tarih boyunca ihtiyaçlar doğrultusunda gelişim göstermiş olan dokuma, gelişen kültür ile tekstil sanatsal ifade aracı olarak aktarılmıştır. Deneyimleyerek öğrenmenin ve deneysel çalışmaların gelişmesine sebep olmuştur. Farklı anlatım biçimleri ve tekstilin farklı disiplinler ile bir araya gelmesini sağlamıştır. Sanatçılar bu sayede özgün dokuma dilini oluşturmuşlardır.

1962 yılında Lozan Bienali'nde sergilenen, sanatçı Magdalena Abakanowicz' in çalışmalarında uyguladığı özgün teknik ve farklılıklar ile dokumaya üçüncü boyut ve heykelsi tekstil kavramının dahil olmasına öncülük etmiştir.

“Dokuma Kumaşlarda Bakır Tel ve Farklı Malzeme Kullanımı ile Oluşturulan Heykelsi Formlarda Tekstil Sanatı Uygulamaları” başlıklı tezin uygulamalarında, bakır tel ve farklı özelliklerdeki ipliklerin kullanılmasıyla telin malzeme özelliği bakımından heykelsi forma dönüşebilen kumaşlar dokunmuştur. Bezayağı örgüsü kullanılarak dokunmuş kumaşlar iplik özelliklerinden dolayı birbirlerinden farklı görünüme sahiptirler.

Uygulama kapsamında, bakır telin kontrol edilebilir sertliğiyle ve farklı malzemelerin birleşmesiyle kumaşta oluşan yumuşaklığı bir araya getirilerek, farklı malzemelerin etkileri ile hacimli, sert-yumuşak dokuların bir arada bulunduğu sanatsal dokumalar, özgün etkiler yakalanmak istenmiştir.

Bu araştırma sonucunda, Sonbahar, Kış, İlkbahar, Yaz çıkış noktaları belirlenmiştir. Çıkış noktaları doğrultusunda belirlenen renk ve farklı iplik seçenekleri ile ana malzeme olarak bakır tel kullanılmıştır. Bakır tel ve farklı malzemeler kullanarak üç boyutlu hacimli deneysel çalışmalar uygulanmıştır. Bakır telin kullanılmasıyla kumaşın formunda hacim ve üç boyutlu etkilerin gözlemlenmesi sağlanmıştır.

Çıkış noktalarının belirlenmesiyle, iplik ve malzemenin etkilerinin anlaşılması için, deneysel kumaşlar dokunmuştur. Dokumalarda, çıkış noktası doğrultusunda, Sonbahar, Kış, İlkbahar ve Yaz mevsimlerinin vermiş olduğu duygu, seçilen renk ve iplikler ile sanatsal uygulamalar ile aktarılmıştır. Farklı malzemelerin bir araya getirilmesi ile dokuma kumaşlarda biçimin oluşturulması için bakır telin malzeme özelliğinden ve deneysel yöntemlerden yararlanılmıştır.

Tez kapsamında, el dokuma tezgahında 9 adet sanatsal kumaş üretilmiştir.

Bakır tel ve farklı malzemeler ile dokunan kumaşlar, tezgâhtan çıkarıldıktan sonra, heykelsi formlara dönüştürülmüştür.

KAYNAKÇA

Kitaplar:

AKKAYA, Tayfun (2014). Akademik ve Disiplinlerarası Yeni Sanat Eleştirisi Kuramı, İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları Tur. San. Tic. Ltd. Şti. ss.17

ARTUN, Ali – ALİÇAVUŞOĞLU, Esra (2017). “Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı Türkiye’de Mimarlık, Sanat, Tasarım Eğitimi ve Bauhaus”, *Tekstil Sanatları Eğitiminde Bauhaus’un İzleri Üzerine*(Günay ATALAYER), İletişim Yayınları, ss.426

AY, Burcu (2018). Sanat Objesi Olarak Tekstil, İstanbul: Alternatif Yayıncılık, ss.120

BRADDOCK; Sarah and O’MAHONY; Marie, *Techno Textiles Revolutionary Fabrics For Fashion and Design*, Thames and Huston, New York, 1987

DAVİS Joseph R (2001). Copper and Copper Alloys, Edited by ASM International, USA, ss.10

ERTAN, Güler – SANSARCI, Emin (2017). Görsel Sanatlarda Anlam ve Algı, İstanbul: Alternatif Yayıncılık Ltd. Şti. ss.17

ERTAN, Güler – SANSARCI Emin (2017). Görsel Sanatlarda Anlam ve Algı, İstanbul: Alternatif Yayıncılık Ltd. Şti. ss.15

GOMBRICH, E.H. (2011). Sanatın Öyküsü, çev. Remzi Kitapevi A.Ş. , İstanbul: Remzi Kitapevi A.Ş. ss.15

GRZYMKOWSKI, Eric (2017). Sanat 101, çev. Orhan Düz, İstanbul: Say Yayınları s.13

GÜRSU, Nevber (1988). Türk Dokumacılık Sanatı-Çağlar Boyu Desenler, Redhouse Yayınevi ss.17

HARRISON, Charles-WOOD, Paul (2011). Sanat ve Kuram – 1900-2000 Değişen Fikirler Antolojisi, çev. Sabri Gürses, İstanbul: Küre Yayınları ss.147

HETTMANSPERGER, Mary (2006), Fabulous Woven Jewelry; Plating, Coiling, Knotting, Lopping&Twining With Fiber&Metal, Lark Books A Division Of Sterling Publishing Co. Inc. ,Newyork, ss.12

HODGE, Susie (2014). Gerçekten Bilmeniz Gereken 50 Sanat Fikri, çev. Emre GÖZGÜ, İstanbul: Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti. ss.3

İMER, Zahide (1997). Dokuma Tekniği Cilt 1, Sistem Ofset ss.1

KANDİNSKY, Wassily (2015). Sanatta Ruhsallık Üzerine, çev. Gülin EKİNCİ, İstanbul: Altıkkırkbeş Yayın, ss.27

Visions in Textiles from Tradition to Textile Art Design of Tomorrow, Irmak Tasarım Ofset Ltd., İzmir, 2005

WILLCOX; Donald. j., New Design in Weaving, Van Nostrand Reinhold Company, New York, 1970

Makaleler:

ACAR, Sedef (2012) ‘Tapestry’ Geleneğinden Lif Sanatına Geçiş Sürecinde Jagoda Buic ve Sanatsal Çalışmaları”, Yedi: Sanat Tasarım ve Bilim Dergisi, Sayı:9, Kış 2013, ss. 51-59

ARABALI KOŞAR, S. Tuğba (2014). “Tapestryden Lif Sanatına”, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Uluslararası Sanat ve Tasarım Kongresi, Ekim 2014, ss.9.

GÜRCÜM, Banu Hatice – ÖNEŞ, Ayçin (2017). ‘’Bauhaus’da Bir Dokuma Ustası: Gunta Stölz’’, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Sayı 51, Ağustos 2017, ss. 117

GÜRCÜM Banu Hatice, KARTAL (2017) Semiha “Bauhaus ile Tasarıma Dönüşen Zanaat” İdil Sanat ve Dil Dergisi, Sayı 34, Cilt 6, ss 1785

GÜRLER, Zeynep (2016) “Duvarın İzin Verdiği Kadar”, Düzce Üniversitesi Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Yayını, Sayı 1, Aralık 2016 ss. 103-124

ÖLMEZ, Filiz Nurhan – ÇOTAOĞLU Canan (2013). “Türkiye’de Tekstil Sanatında Kadın Sanatçılar” İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 2 ss:106,107

ÖNGEN, Ayşe Gamze (2016). “Geleneksel Tekstil Teknikleri Işığında Günümüzün Giyilebilir Sanat Algısı”, İdil Dergisi, Sayı 24, Mayıs 2016, ss. 1237-1254.

ÖNLÜ, Nesrin (2018). “Sanat Objesi Olarak Tekstiller, Yaratıcılık ve Yaratım Süreci”, Uluslararası Kültür, Sanat ve Toplum Sempozyumu. Ekim 2018 ss:71

USLUCA ERİM, Özge (2019). “Sanatsal Bir İfade Aracı Olarak Tekstil”, İdil Dergisi, Sayı 54, Şubat 2019, ss. 266

Basılmamış Kaynaklar:

ARABALI KOŞAR, S.Tuğba (2007). 10-17 Yüzyıllar Arasında Fransa’da Tapestry Sanatı ve Gelişimi Süreci, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Doç. Nesrin ÖNLÜ, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tekstil Anasanat Dalı, İzmir. ss.202

Röportajlar:

Nesrin Önlü İle Eserleri Hakkında Röportaj,2019.

İnternet Kaynakları:

GÖNENÇ, Ethem (2017). Dört Mevsim Vivaldi. <https://www.aydinlik.com.tr/kose-yazilari/ethem-gonenc/2017-nisan/dort-mevsim-vivaldi> [17.06.2019]

OYMAN, N. Rengin (2012). Üç Boyutlu Heykelsi Tekstiller, ss. 1.

<http://rengin35.blogspot.com/2012/11/uc-boyutlu-heykelsi-tekstiller.html> [04.05.2019]

<https://www.anothermag.com/art-photography/9961/the-polish-artist-who-redefined-contemporary-sculpture> [04.05.2019]

<http://arttextstyle.com/2019/03/06/art-out-about-exhibitions-us-abroad/> [22.06.2019]

<https://culture.pl/en/artist/magdalena-abakanowicz> [17.06.2019]

<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/301630> [04.05.2019]

<https://heydaybooks.com/person/deborah-valoma/> [22.06.2019]

<https://theprimaryessentials.com/blogs/news/inspiration-ruth-asawa> [31.05.2019]

<https://tr.pinterest.com/veraicon00/jagoda-buic-fiber-art> [30.05.2019]

<http://www.anothermag.com/design-living/11246/how-bauhaus-pioneer-anni-albers-radically-modernised-weaving> [30.05.2019]

<http://www.artnet.com/artists/kyoko-kumai/floating-air-0nbYl-dFRaW2BRZhQfvALg2>
[01.06.2019]

<https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-women-bauhaus-school> [30.05.2019]

<http://www.aureliamunoz.cat/galeria.php?id=3&etapa=6> [30.05.2019]

<http://www.browngrotta.com/Pages/cnaani.php> [22.06.2019]

<http://www.browngrotta.com/Pages/portillo.php> [22.06.2019]

<http://www.drawingcenter.org/en/drawingcenter/5/exhibitions/9/upcoming/806/thread>
[01.06.2019]

<https://www.galicnaani.com/about> [22.06.2019]

<https://www.kısacabilgi.com> [22.05.2019]

<https://nedir.ileilgili.org/g%C3%BCz> [22.05.2019]

<https://www.pinterest.cl/pin/52917364341139582/> [29.05.2019]

<http://www.yasambu.com> [22.05.2019]

<http://www.wearitcrochet.com/sunday-visual-diary-19-jagoda-buic/> [29.05.2019]

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad : Ayşe Durmaz
Doğum tarihi ve yılı : 17/12/1989, Bursa
E-mail adresi : aayseturkerr@gmail.com
Telefon : 0554 683 02 84

EĞİTİM BİLGİLERİ

2014 –2015 Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Resim
Öğretmenliği-Pedagojik Formasyon, 2015

2008-2013 Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda
Tasarımı, Tekstil ASD, Lisans, 2013

BİLGİSAYAR PROGRAMLARI

Adobe Photoshop CS6
Nedgraphics Armür
Nedgraphics Jakar

İŞ TECRÜBESİ: Türkün Holding, AR-GE

JÜRİ ÜYELİĞİ: ATHİB Dokuma Kumaş Tasarım Yarışması, 2016

BAŞARI VE BELGELER

ATHİB Dokuma Kumaş Tasarım Yarışması 1.lık Ödülü, 2013

ATHİB Dokuma Kumaş Tasarım Yarışması, Paris Premiere Vision Tekstil Fuarı
Katılım Ödülü, 2013

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı En İyi
Mezuniyet Projesi, 2013

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı, En İyi Proje, Şenay Aksu Ödülü, 2013

Tasarım Vakfı “Zamanın Gölgesi” Atölye çalışması, Türkün Holding-Vanelli Tekstil, Workshop, 2013

Adıyaman Üniversitesi-Derece Mezunları Sergisi, 2013

UTİB 4. Ev Tekstil Tasarım Yarışması, Tetsiad Özel Ödülü, 2014

Uluslararası Sanat ve Tasarım Kongresi Deü Gsf 'Dönüşüm' Temalı İzmir Efsaneleri İkat Çalıştayı, 2015

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, 40.Yıl 40 Etkinlik Prof.Dr. Mehmet Zaman Saçlıoğlu Renk Konulu Atölye Çalışması, 2015

İTHİB Kumaş Tasarım Yarışması Finalistliği, 2015

BTSO (Bursa Ticaret ve Sanayi Odası), Jakar-Armür Programları, Dokuma Kumaş Desinatörlüğü (Nedgraphics Tabanlı) Katılımı, 2016

If Wedding Gelinlik Tasarım Yarışması Finalistliği, İzmir, 2016

Tasarım Vakfı, Tekstil Tasarım Atölyesi “Boşluk” Workshop, Bodrum, 2016

ATHİB Dokuma Kumaş Tasarım Yarışması Jüri Üyeliği, 2016

Türkün Holding, Fotoğraf Yarışması 1.Liği ve Mansiyon Ödülü, 2016

Türkün Holding, Türk Sanat Müziği Korosu, Birlik ve Beraberlik Konserleri, 2016-2017

İstanbul Moda Akademisi, Koleksiyon Oluşturma ve Planlama Sertifika Programı, 2017

İTHİB Kumaş Tasarım Yarışması 2.lık Ödülü, 2018